

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет урбаністики та просторового планування
Кафедра міського господарства

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

на тему:

«Імплементація підходів інтегрованого просторового планування в Україні»

Смалій Анна Олександрівна

Київ 2024 р.

						Лист
						1
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет урбаністики та просторового планування
Кафедра міського господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Апостолова-Сосса Л. О.

„___” _____ 20__ року

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

«Імплементація підходів інтегрованого просторового планування в Україні»
(назва)

Виконала Смалій Анна Олександрівна

(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

192 «Будівництво та цивільна інженерія»

(спеціальність)

«Урбаністика і просторове планування»

(освітня програма)

Групи УППм-22

Керівник : к.т.н., доцент

Апостолова-Сосса Любов Олександрівна

Київ 2024 р.

						Лист
						2
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: урбаністики та просторового планування

Випускова кафедра: міського господарства

Освітній рівень: магістр за ОПП/ОНП

Спеціальність: 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Освітня програма: «Урбаністика і просторове планування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____” _____ 20__ року

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

Смалій Анна Олександрівна
(прізвище, ім'я та по батькові студента)

1. Тема роботи : «Імплементация підходів інтегрованого просторового планування в Україні»

затверджена наказом ректора КНУБА № _____ від «__» _____ 20__ року

2. Керівник роботи: к.т.н., доц. Апостолова-Сосса Любов Олександрівна
(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання студентом роботи до захисту : «__» _____ 20__ року

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Р. 1. Теоретичні засади концепції просторового планування в Україні

Р. 2. Імплементация підходів інтегрованого просторового планування

Р. 3. Концепція інтегрованого розвитку міст: необхідність та можливості застосування в Україні

Р. 4. Висновки

Р. 5. Список літератури

5. Графічний матеріал за розділами

Р. 1. Теоретичні засади просторового планування. Програмні документи в сфері стратегічного просторового розвитку в Україні. Організація розроблення та

										Лист
										3
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

затвердження містобудівної документації для ОТГ. Просторове планування. Досвід Європейського Союзу.

Р. 2. Комплексний план просторового розвитку території громади. Комплексний план просторового розвитку території громади. Зміст і цілі Лейпцізької хартії. INSEK LEIPZIG 2030 – концепція інтегрованого розвитку міста Лейпциг. Концепція інтегрованого просторового розвитку.

Р. 3. Інтегрована концепція розвитку для середмістя Чернівців та міста Вінниця. порівняльний аналіз.

Р. 4. Висновки.

Р. 5. Розділ в пояснювальній записці.

6. Календарний план виконання роботи: а) наукова частина; б) практична частина.

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Вступ	
Розділ 1. Теоретичні засади концепції просторового планування в Україні	
Розділ 2. Імплементация підходів інтегрованого просторового планування	
Розділ 3. Концепція інтегрованого розвитку міст: необхідність та можливості застосування в Україні	
Розділ 4. Висновки	
Розділ 5. Список літератури	
Остаточне оформлення роботи	
Направлення роботи для перевірки на плагіат	
Попередній захист роботи на випусковій кафедрі	
Направлення роботи на рецензування	

7. Консультанти розділів атестаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірів	
		дата	підпис
Розділ 1.	к.т.н.,доц. Апостолова-Сосса Л.О.		
Розділ 2.	к.т.н.,доц. Апостолова-Сосса Л.О.		
Розділ 3.	к.т.н.,доц. Апостолова-Сосса Л.О.		
Розділ 4.	к.т.н.,доц. Апостолова-Сосса Л.О.		
Розділ 5	к.т.н.,доц. Апостолова-Сосса Л.О.		

8. Дата видачі завдання «__» _____ 20__ року

Зав. кафедри	_____	Апостолова-Сосса Л.О.
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Керівник	_____	Апостолова-Сосса Л.О.
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Здобувач	_____	Смалій А.О.
	(підпис)	(прізвище та ініціали)

						Лист
						4
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

РЕЗЮМЕ (SUMMARY) до атестаційної випускної роботи здобувача:		Смалій Анна Олександрівна <i>Smalii Anna Oleksandrivna</i>	
<i>ЗВО</i>	Київський національний університет будівництва і архітектури		
<i>Тема</i> (українською та англійською)	Імплементация підходів інтегрованого просторового планування в Україні Implementation of integrated spatial planning approaches in Ukraine		
<i>Освітній ступінь</i>	магістр за ОПП/ОНП		
<i>Факультет</i>	урбаністики та просторового планування		
<i>Випускова кафедра</i>	міського господарства		
<i>Спеціальність</i>	192 «Будівництво та цивільна інженерія»		
<i>Освітня програма</i>	урбаністика і просторове планування		
<i>Керівник</i>	к.т.н., доц. Апостолова- Сосса Л.О.		
<i>Обсяг роботи:</i>	<i>пояснювальна записка, стор.</i>	<i>розділів</i>	<i>креслень формату А1</i>
	106	5	15
<i>Розділ 1</i>	Теоретичні засади концепції просторового планування в Україні.		
<i>Розділ 2</i>	Імплементация підходів інтегрованого просторового планування.		
<i>Розділ 3</i>	Концепція інтегрованого розвитку міст: необхідність та можливості застосування в Україні		
<i>Розділ 4</i>	Висновки		
<i>Розділ 5.</i>	Список літератури		
<i>Висновки по роботі:</i>	Досвід розроблення та реалізації Концепцій інтегрованого розвитку міст може бути використаний іншими містами України. Міста в Україні мають концентроване уявлення про загрози й виклики, що існують у зовнішньому середовищі, а також суттєво впливають на добробут і можливості сталого розвитку. Першочерговим напрямом планування інтегрованого розвитку міст є вибір проєктів та заходів, здатних досягти стратегічних та операційних цілей найбільш ефективним способом. При цьому найбільш вагомими стають не лише кількість та масштаби фінансування проєктів, але й механізми їх реалізації на сучасному етапі.		
<i>Ключові слова:</i>	Інтегроване планування, Територіальні громади, Просторовий розвиток, Децентралізація, Місцеве самоврядування, Сталий розвиток, Стратегічне планування		
<i>Keywords:</i>	Integrated planning, Territorial communities, Spatial development, Decentralization, Local self-government, Sustainable development, Strategic planning		

Здобувач: _____/Смалій А.О./

Керівник: _____/Апостолова- Сосса Л.О./

“ ___ ” _____ 20__

					<i>Лист</i>
					5
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>	

ЗМІСТ

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади концепції просторового планування в Україні

- 1.1. Теоретичні засади просторового планування
- 1.2. Програмні документи в сфері стратегічного просторового розвитку в Україні
- 1.3. Організація розроблення та затвердження містобудівної документації для міст та ОТГ
  - 1.3.1. Просторова реалізація Стратегії розвитку території
  - 1.3.2. Формування мережі первинної медичної допомоги
  - 1.3.3. Дорожня мережа та транспортна інфраструктура
  - 1.3.4. Інженерні мережі та споруди
  - 1.3.5. Ландшафтний план
  - 1.3.6. Генеральний план
  - 1.3.7. План зонування території
  - 1.3.8. Детальний план території
- 1.4. Просторове планування. досвід Європейського Союзу

Розділ 2. Імплементация підходів інтегрованого просторового планування

- 2.1. Комплексний план просторового розвитку території
  - 2.1.1. Нормативна база
  - 2.1.2. Загальні положення
  - 2.1.3. Правила та зміст розроблення комплексного плану
  - 2.1.4. Розроблення комплексного плану
- 2.2. Концепція інтегрованого просторового розвитку
  - 2.2.1. Лейпцизька хартія сталого європейського міста
- 2.3. INSEK LEIPZIG 2030 – концепція інтегрованого розвитку міста Лейпциг

						Лист
						6
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

- 2.4. Концепція просторового розвитку
- 2.5. Інтегроване просторове планування
- 2.6. Ключові зміни у сфері просторового планування
- 2.7. Проектний підхід у сфері планування інтегрованого розвитку територіальних громад
- 2.8. Сучасні проекти інтегрованого розвитку територій в Україні

Розділ 3. КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ МІСТ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

- 3.1. Сприяння інтегрованому розвитку міст в Україні
- 3.2. Сучасні проекти інтегрованого розвитку територій в Україні.
- 3.3. Інтегрована концепція розвитку для середмістя Чернівців та міста Вінниця. Порівняльний аналіз.
  - 3.3.1. Інтегрована концепція розвитку середмістя Чернівців
  - 3.3.2. Концепція інтегрованого розвитку міста Вінниця 2030
  - 3.3.4. Порівняння концепцій інтегрованого розвитку міста Вінниця 2030 та середмістя Чернівців

Висновки

Список використаних джерел та літератури

									<i>Лист</i>
									7
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>					

ВСТУП

Актуальність дослідження. На сучасному етапі державотворення демократизація публічного управління та адміністрування, передача органам місцевого самоврядування значних повноважень для вирішення питань суспільного розвитку громад ставить перед органами управління складні і неординарні завдання. В умовах об'єднання територіальних громад ці питання набувають значної актуальності. При вдосконаленні процесів реформування української економіки і розвитку ринку місцевих послуг сфера управління в межах територіальної громади стає сферою особливих відносин економіки і влади, і тут мають діяти особливі механізми узгодження соціальних, економічних і політичних інтересів влади, бізнесу та населення. Із метою досконалої розробки, прийняття і реалізації ефективних рішень суспільні відносини територіальної громади повинні розумітися як єдине ціле, у взаємозв'язку і взаємодії її основних елементів. Сьогодні, коли органи місцевого самоврядування наділені значними повноваженнями і можливостями визначати напрямки ефективного соціально- економічного розвитку своїх громад, виникає надзвичайно велика потреба у запровадженні адекватних управлінських інструментів у практику діяльності місцевої влади. До таких інструментів, безумовно, відноситься планування інтегрованого розвитку територіальної громади, ефективність застосування якого визнана міжнародною спільнотою.

У західноєвропейських країнах просторове планування формує принципи розвитку території. На сьогодні цивілізація створює для природи та життя й здоров'я людини загрози, тому існує незаперечна необхідність здійснення заходів щодо просторового планування відповідно до принципів сталого розвитку.

Актуальність визначених сучасних напрямів планування інтегрованого розвитку громад полягає в підвищенні важелів багато-функціонального розвитку в економічному зростанні як держави, так і її окремих частин, децентралізації влади та передачі значних повноважень на місцевий рівень. Потреба в

запровадженні сучасних управлінських практик знає більш вагомою в сучасних реаліях сьогодення.

Сучасний розвиток проєктних підходів у сфері інтегрованого планування територіальної громади як складової частини публічного управління та адміністрування недостатньо досліджений, але у цьому науковому напрямі є певні наробки. Окремі роботи стосуються європейської інтеграційних процесів, також розглядається інтегрований розвиток міст. Міжнародний досвід інтегрованого розвитку міст достатньо представлений у науковій літературі, але цей досвід потребує вітчизняної адаптації. Сьогодення потребує ґрунтовного вивчення питань ефективного вирішення проблем інтегрованого розвитку територіальних громад.

Метою дослідження є аналіз теоретичних основ імплементації підходів інтегрованого просторового планування в Україні з урахуванням сучасних напрямків стратегічного розвитку територій.

Для досягнення поставленої мети в роботі вирішувались такі задачі:

- визначити сутність просторового планування та його місце в загальній системі планування територіального розвитку;
- проаналізувати стан законодавчого і методичного забезпечення процесу інтегрованого просторового планування в Україні;
- визначити основні проблеми та перешкоди щодо впровадження інтегрованого просторового планування в Україні;
- проаналізувати вітчизняний і зарубіжний досвід інтегрованого просторового планування в міжнародній практиці;
- оцінити зміст, особливості та складові процесу інтегрованого просторового планування;
- розробити рекомендації щодо поліпшення імплементації інтегрованого просторового планування в Україні з урахуванням наукових та практичних знань у цій галузі.

									<i>Лист</i>
									9
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>					

Об'єктом дослідження є процеси управління та просторового планування територіальних громад в Україні з урахуванням сучасних тенденцій стратегічного розвитку територій.

Предметом дослідження є імплементація підходів інтегрованого просторового планування в Україні.

										<i>Лист</i>
										10
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>						

РОЗДІЛ 1.
Теоретичні засади концепції просторового планування в
Україні

<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>	<i>Лист</i>
					11

1.1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ [19]

Просторове планування – це основний сучасний інструмент управління територіями, що забезпечує сталий місцевий економічний розвиток та сприяє демократизації, співучасті та прозорості прийняття рішень на місцевому рівні. Просторове планування передбачає тривалий процес прийняття рішень, спрямований на реалізацію економічних, соціальних, культурних та екологічних цілей на певній території через розробку просторових концепцій, стратегій і планів. У розвитку місцевих громад просторове планування відіграє фундаментальну економічну роль. Це інструмент управління функціями територій через стале землекористування, що дозволяє запланувати стале економічне зростання, зайнятість населення та забезпечення потреб найбільш незахищених соціальних груп.

У західноєвропейських країнах просторове планування формулює принципи розвитку території. На сьогодні цивілізація створює для природи та життя й здоров'я людини загрози, тому існує незаперечна необхідність здійснення заходів щодо просторового планування відповідно до принципів сталого розвитку.

Сталий розвиток — це модель соціально-економічного розвитку території, яка характеризується низьким рівнем втручання в природне середовище, активною екологічною політикою та низьким рівнем втручання в природне середовище з метою його збереження для майбутніх поколінь. Принцип сталого розвитку означає, що документація з просторового планування повинна правильно враховувати екологічні проблеми, належне управління водними ресурсами, стійку мобільність, захист культурної та природної спадщини, а також вимоги, що виникають у зв'язку з необхідністю адаптації до зміни клімату.

									Лист
									12
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

Просторове планування також є платформою, на якій необхідно розглянути, обговорити та збалансувати суперечливі державні та приватні інтереси, пов'язані з розвитком території.

Практично документація з просторового планування, яка визначає можливості розвитку території (і правила такого розвитку), є основою отримання адміністративних дозволів на здійснення інвестицій у цю територію. Окрім цього, затвердження документації з просторового планування радою громади підвищує почуття стабільності серед мешканців (поінформовані, що може бути і що не може бути побудовано по сусідству), серед землевласників (мають конкретну основу для оцінки їх нерухомості), а також серед інвесторів (отримують чіткі та прозорі правила використання території).

ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ МІСТ ТА ОТГ ДОЗВОЛЯЄ

Рационально формувати простір відповідно до потреб громади та місцевих умов

Зберегти екологічні, культурні та ландшафтні цінності

Врахувати економічні та соціальні умови ОТГ

На рівні міських агломерацій та урбанізованих регіонів:

- укріпити зв'язки між містами та сільськими територіями;
- раціоналізувати транспортні мережі, енергоспоживання та залежність від зовнішніх ресурсів;
- знизити ризики техногенних та природних катастроф, зберігати природні ресурси;
- вирівняти соціальні та економічні нерівності між містами і селами, між окремими районами, зокрема в наданні послуг.

На локальному рівні:

									Лист
									13
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

- визначати довгострокову пріоритетність в розподілі інвестицій та сприяти тіснішій взаємодії між окремими громадами/населеними пунктами (стратегії розвитку, плани з розвитку);

- сприяти охороні природніх ресурсів, ландшафтів та екологічно вразливих територій, запланувати заходи поводження з відходами (плани землекористування, ландшафтні плани);

- оптимізувати транспортні мережі через компактне планування забудови (плани зонування, стратегії розвитку транспорту);

- підвищити просторову інтеграцію та покращити якість публічних просторів (плани з розвитку мережі публічних просторів, «зелених коридорів»).

В українському законодавстві термін «просторове планування» відсутній. Його українські містобудівельники «запозичили» в європейських країнах і почали вживати у своєму професійному середовищі як синонім словосполучення «містобудівна діяльність».

Просторове планування — сукупність дій органів місцевого самоврядування та виконавчої влади щодо визначення територій для розселення, місць застосування праці, відпочинку та оздоровлення, інженерно-транспортної інфраструктури, інших об'єктів шляхом розроблення, затвердження документації з просторового планування та дотримання її рішень.

Документація з просторового планування — затвержені текстові та графічні матеріали з просторового планування територій, регулювання їх розвитку, забудови та раціонального використання територій.

Замовник документації з просторового планування — відповідні, визначені Законом, органи державної влади та місцевого самоврядування.

Сталий просторовий розвиток громади/території зокрема означає, що:

- економічний розвиток громади, зокрема господарська діяльність та землекористування, узгоджений з можливостями екосистеми до відновлення і відбувається не за рахунок збільшення споживання невідновних ресурсів;

- економічна ефективність господарства громади сприяє досягненню соціальної справедливості, а не збільшенню розриву між доходами різних груп;

									Лист
									14
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

- надання якісних соціальних послуг, в тому числі соціально незахищеним групам заплановане на рівні землекористування та планувальної документації (функціональне призначення, землевідводи, детальні плани територій);
- рівномірний економічний та соціальний розвиток досягається в тому числі через ефективну та доступну транспортну систему всередині громади, та якісний транспортний зв'язок із регіоном;
- природні ресурси, особливо цінні землі та ландшафти охороняються на рівні стратегічних документів та організаційно (через створення, розширення та контроль охоронних зон, об'єктів заповідного фонду);
- документи зі стратегічного просторового розвитку громади узгоджені із відповідними документами регіонального та національного рівнів та спираються на кращі світові практики у сфері просторового планування.

Відтак, сталий розвиток забезпечує найкращий баланс між цілісністю екосистеми та її здатністю до відновлення, економічною ефективністю та соціальною справедливістю.

1.2. ПРОГРАМНІ ДОКУМЕНТИ В СФЕРІ СТРАТЕГІЧНОГО ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Нормативна база

- Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності"
- Закон України «Про землеустрій»
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 28 липня 2021 р. № 853 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 09 червня 2021 р. № 632 «Про визначення формату електронних документів комплексного плану

										<i>Лист</i>
										15
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>						

Ієрархія програмних документів в сфері стратегічного просторового розвитку [19]

Рівень	Документи	
Глобальний рівень:	Ратифіковані Україною міжнародні документи - Цілі сталого розвитку ООН (UN Sustainable Development Goals / Agenda 2030); Нова програма розвитку міст (UN Habitat New Urban Agenda). Опосередковано впливають на національну політику регіонального та міського розвитку та можуть слугувати як настанови в процесі планування	
Європейський рівень:	Європейська перспектива просторового розвитку (ESDP) Політика територіального згуртування ЄС Лейпцизька хартія сталого міського розвитку (Німеччина)	
	Стратегічний документ	Документ з просторового планування
Національний рівень:	«Стратегія регіонального розвитку України до 2020 року»	Генеральна схема планування території України
Регіональний рівень:	Стратегії розвитку макрорегіонів, областей	Схеми планування окремих регіонів та областей Схеми ландшафтного планування (існує лише в Черкаській області як пілотний проект)
Локальний рівень:	Стратегії розвитку ОТГ, міст, концепції інтегрованого розвитку (Полтава, Вінниця, Житомир, Чернівці ⁸)	Схеми планування територій ОТГ, Генеральні плани населених пунктів
Населені пункти	Концепції розвитку окремих районів в містах чи поселень (наприклад, «Концепція розвитку центральної частини Львова» ⁹)	Зонінг Схеми землекористування Детальні плани територій
Секторальний рівень:	Секторальні стратегії (транспорт, житло, публічні простори тощо. Приклад: «Концепція інтегрованого транспорт-ного розвитку м. Вінниці» ¹⁰).	Історико-архітектурний опорний план План сталої мобільності тощо

1.3. ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗРОБЛЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ДЛЯ МІСТ ТА ОТГ

Відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»[3] містобудівна документація - затвердені текстові та графічні матеріали з питань регулювання планування, забудови та іншого використання територій.

Містобудівна документація (в подальшому «МД») є інструментом державного регулювання планування територій, яке передбачає:

- Прогнозування розвитку територій.
- Забезпечення раціонального розселення й визначення напрямів сталого розвитку територій.
- Обґрунтування розподілу земель за цільовим призначенням.
- Взаємоузгодження державних, громадських та приватних інтересів під час планування й забудови територій.
- Визначення й раціональне розташування зон житлової та громадської забудови, виробничих, рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих, історико-культурних та інших зон і об'єктів.
- Встановлення режиму забудови територій, на яких передбачено провадження містобудівної діяльності.
- Розроблення містобудівної та проектної документації, будівництво об'єктів.
- Реконструкцію існуючої забудови та територій.
- Збереження, створення та відновлення рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих територій та об'єктів, ландшафтів, лісів, парків, скверів, окремих зелених насаджень.
- Створення та розвиток інженерно-транспортної інфраструктур.
- Створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення.

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ, ВІДПОВІДНО ДО ЯКИХ РОЗРОБЛЯЄТЬСЯ МІСТОБУДІВНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

ДБН Б.1.1-21:2017
«Склад та зміст схеми планування території, на якій реалізуються повноваження сільських, селищних, міських рад»

ДБН Б.1.1-15:2012
«Склад та зміст генерального плану населеного пункту»

ДБН Б.1.1-22:2017
«Склад та зміст плану зонування території»

ДБН Б.1.1-14:2012
«Склад та зміст детального плану території»

ДБН Б.1.1-5:2007
Організація розроблення та затвердження МД для ОТГ здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»

Організація розроблення та затвердження МД для ОТГ здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», Порядку розроблення містобудівної документації[3].

Замовником МД є орган місцевого самоврядування (рада ОТГ). Відносини між замовником та розробником МД у процесі розроблення та затвердження регулюються договором, укладеним відповідно до вимог Цивільного кодексу України та інших нормативно-правових актів.

Відносини між замовником та розробником МД у процесі розроблення та затвердження регулюються договором, укладеним відповідно до вимог Цивільного кодексу України [6] та інших нормативно-правових актів.

									Лист
									20
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

1.3.1. Просторова реалізація Стратегії розвитку території

Що таке схема планування території ОТГ?

Схема планування території визначає основні принципи і напрямки планувальної організації та функціонального призначення території об'єднаної територіальної громади.

ДАЄ ПРОЕКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО:

- формування системи громадського обслуговування населення;
- організації інженерно-транспортної інфраструктури;
- інженерної підготовки й благоустрою;
- захисту території від небезпечних природних і техногенних процесів;
- охорони навколишнього природного середовища;
- збереження нерухомих об'єктів культурної спадщини та пам'яток археології, традиційного характеру середовища історичних населених пунктів.

Перед тим, як розробити схему планування території, треба проаналізувати існуюче використання території громади.

Такий аналіз легше здійснювати, якщо в громаді уже проведено інвентаризацію земель. Над картою спільно з проектувальником працюють УОМА, землевпорядник та старости ОТГ. На ній відображаються переважні види використання території, позначаються наявні об'єкти, виробничі, комунальні, міжселенної соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, природно-заповідного фонду, пам'ятки культурної спадщини, місця залягання корисних копалин, існуючі споруди інженерного захисту території, зрошені та осушені землі. (рис. 1).

У місцях, де розташовані ці об'єкти, в санітарно-захисних та охоронних зонах діє відповідний режим використання території (тобто певні обмеження). З врахуванням таких планувальних обмежень в подальшій роботі формуються проектні пропозиції щодо перспективного та найбільш ефективного використання території громади.

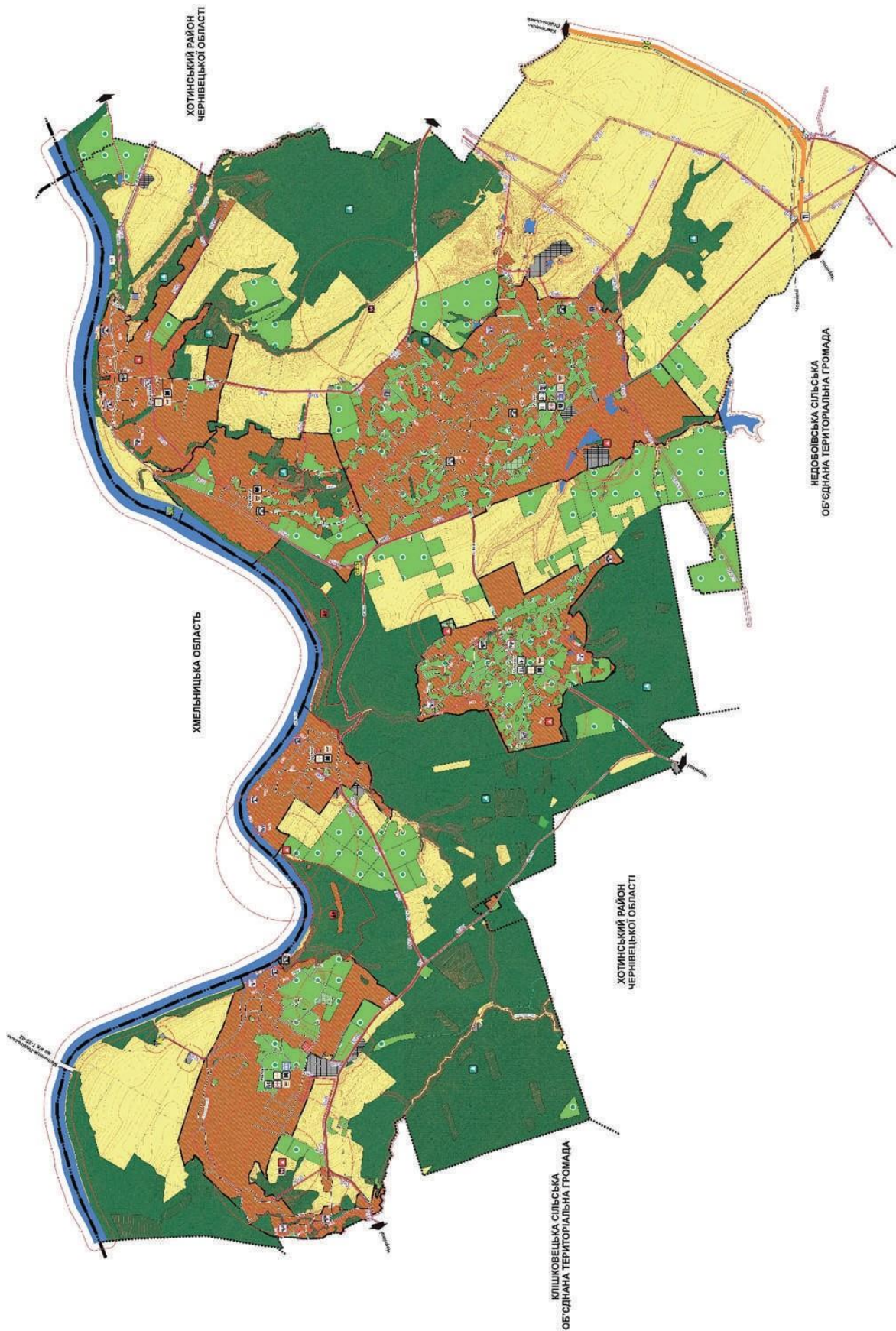
									Лист
									22
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

Також для формування проектних пропозицій важливо визначити території розповсюдження факторів природної та техногенної небезпеки, а саме: наявність складних інженерно-будівельних умов забудови (крутий рельєф, затоплення, підтоплення карсти тощо); зони радіаційного та іншого техногенного забруднення довкілля, зони можливих надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру від потенційно небезпечних об'єктів (рис. 3).

Сформовані проектні пропозиції щодо подолання несприятливих умов перспективного використання території відображаються на схемі інженерної підготовки та захисту території від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру (рис. 4). Це дозволяє майбутньому забудовнику визначити обсяги витрат при освоєнні таких територій.

На проектному плані відображаються пропозиції щодо перспективного та найбільш ефективного використання території ОТГ (функціональне зонування території) з урахуванням проектних рішень раніше затвердженої містобудівної документації державного (Генеральна схема планування території України), регіонального (схеми планування території області та району) та місцевого (генеральні плани населених пунктів, детальні плани території) рівнів, а також результатів обговорень із місцевими жителями (рис. 2).

										<i>Лист</i>
										23
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>						

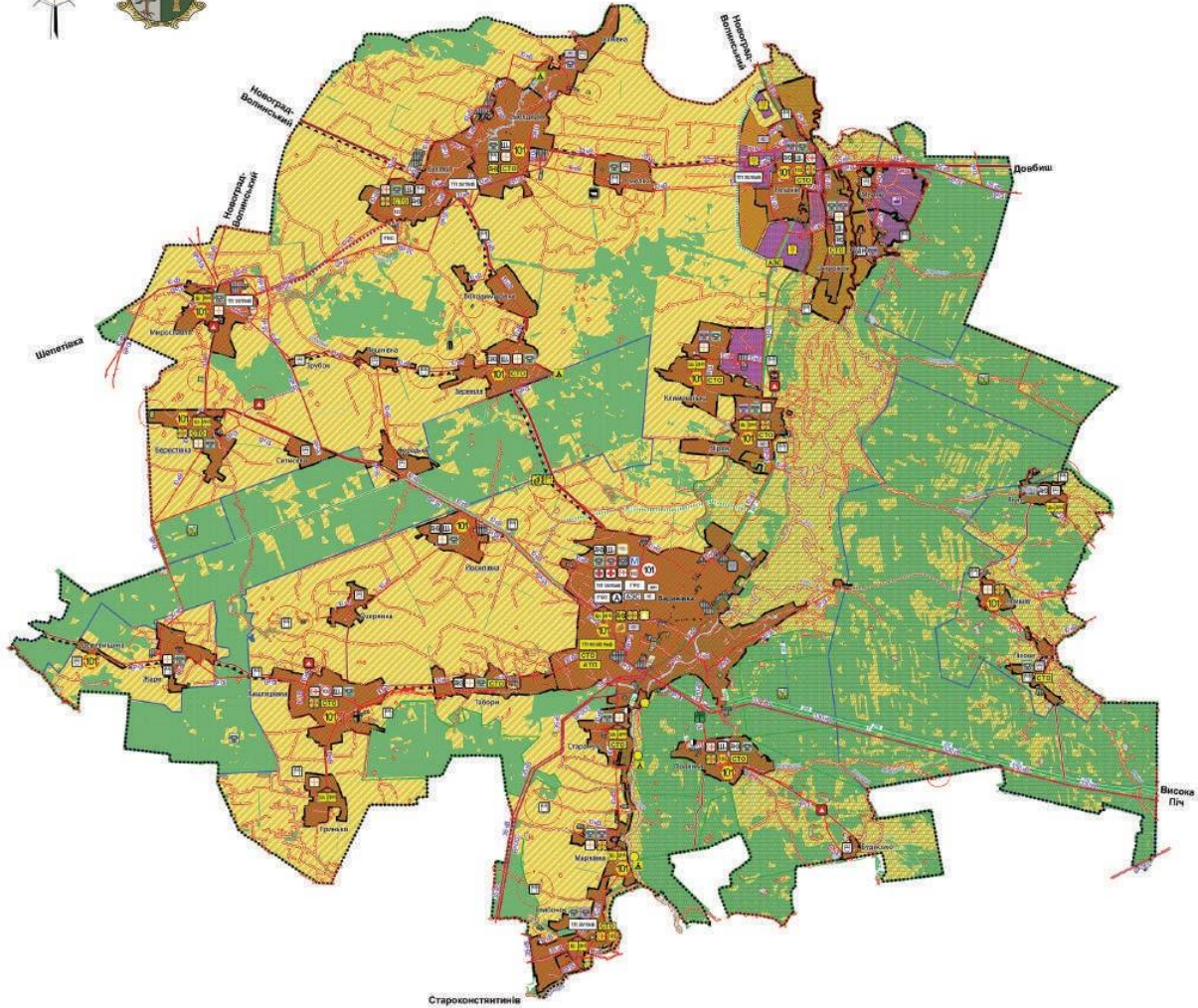

Рис.1. План існуючого використання території Рухинської ОТГ Чернівецької області, суміщений зі схемою існуючих

										Лист
										24
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

**СХЕМА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ БАРАНІВСЬКОЇ ОТГ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ПРОЕКТНИЙ ПЛАН ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ,
СУМІЩЕНИЙ ЗІ СХЕМОЮ ПЛАНУВАЛЬНИХ ОБМЕЖЕНЬ**

Медичні установи

- Поліклініка існуюча / проектна
- Лікарня ФАП, ФП
- Медична амбулаторія існуюча / проектна
- Заклад соціального захисту населення проектний
- Станція швидкої медичної допомоги існуюча / проектна
- ФСПД (фельдшерсько-сестринський пункт допомоги)

Освітні заклади

- Навчально-виховні комплекси**
- Дошкільні навчальні заклади**
- Школи**

Заклади дозвілля

- Заклад дозвілля існуючий / проектний
- Музей Спортивний заклад

Виробничі та комунальні заклади

- Промислове підприємство існуюче
- Сільськогосподарське підприємство існуюче / проектне
- Полігон захоронення ТПВ (сміттєзвалище) проектний
- Сміттєсортувальна станція проектна
- Туристично-рекреаційні заклади**
- Дитячий табір проектний
- База відпочинку та туризму проектна
- Місце відпочинку на природі, проектна

Об'єкти ПЗФ

- заказник пам'ятка природи

Структурні елементи екологічної мережі

- Природний коридор

Туристичні маршрути

- Місцевий Водний

Споруди цивільного захисту

- Пожежне депо існуюче / проектне

Транспортна інфраструктура

- Автовокзал існуючий
- АЗС, СТО** проектні
- Автомобільні дороги**

- Територіальна існуюча / проектна

- Обласна існуюча / проектна
- Районна існуюча / проектна

- Реконструкція доріг

Інженерна інфраструктура

- Гідроелектростанція (ГЕС) існуюча
- Трансформаторна підстанція 35/10кВ існуюча / проектна
- Газорозподільна станція (ГРС) існуюча
- Станція водопідготовки існуюча
- Станція очищення стічних вод комунальної каналізації існуюча / проектна
- Каналізаційна насосна станція проектна

Лінії електропередач

- 10 кВ 35 кВ 110 кВ 110 кВ проектна

- Напірна каналізаційна мережа комунальної каналізації проектна**
- Газопровід високого тиску існуючий**

Функціональні зони

- Територія громадської забудови існуюча
- Територія виробнича існуюча / проектна
- Територія комунальних об'єктів існуюча
- Територія кладовища існуюча
- Територія житлової забудови існуюча / проектна
- Територія кладовища проектна
- Територія сільськогосподарського призначення існуюча
- Територія лісогосподарського призначення існуюча
- Територія водного господарського призначення існуюча

Рис. 2. Проектний план (основне креслення), суміщений зі схемою проектних планувальних обмежень Баранівської ОТГ Житомирської області

Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ	
Іконюче	Назва
-----	Межа об'єднаної територіальної громади
■	Територія населеного пункту
—	Автомобільні дороги
—	Водойми, водотоки
—	Меліоративна система
■	Територія лісогосподарського призначення
■	Території з ухилом 0,5-8 %
■	Території з ухилом до 0,5%, 8-15 %
■	Території з ухилом більше 15 %
■	Дамба, од.
■	Гребля, од.
■	Обрив
■	Скотомогильник
■	Просідання
■	Територія, що порушена гірничими роботами
■	Заболочення
Яри:	
■	Площинні об'єкти
■	Точковий об'єкт
Круті береги:	
■	Лінійні об'єкти
■	Точковий об'єкт

СХЕМА ПЛАНУВАННЯ ЧАСТИНИ ТЕРИТОРІЇ СОФІЇВСЬКОГО РАЙОНУ В
МЕЖАХ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ТЕРИТОРІЇ ВАКУЛІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
СХЕМА РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ФАКТОРІВ ПРИРОДНОЇ ТА
ТЕХНОГЕННОЇ НЕБЕЗПЕКИ

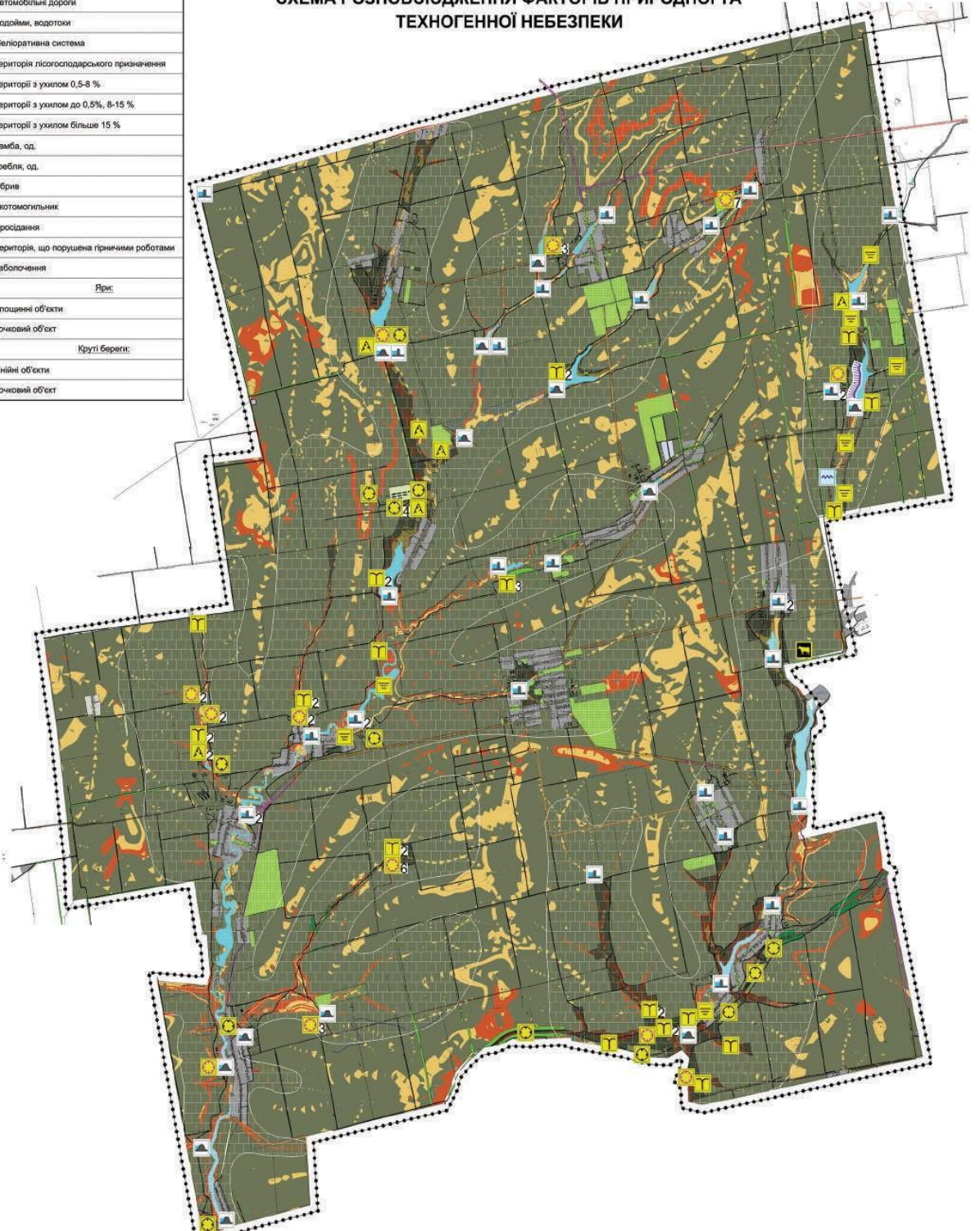
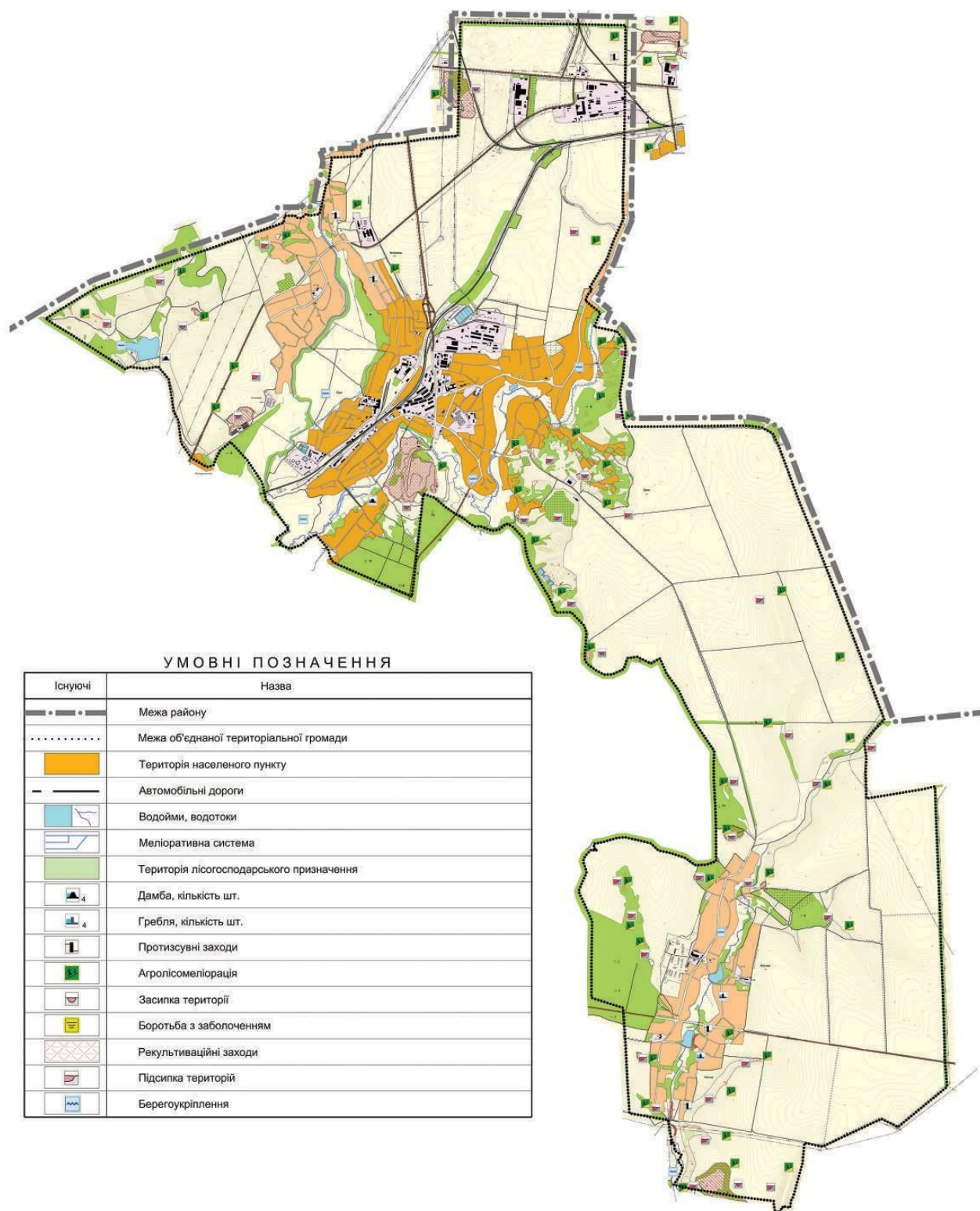

Рис. 3. Схема розповсюдження факторів природної та техногенної небезпеки на території Вакулівської ОТГ Дніпропетровської області

**СХЕМА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ ЄРКІВСЬКОЇ ОТГ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ
СХЕМА ІНЖЕНЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ ТЕРИТОРІЇ**

Рис. 4. Схема інженерної підготовки та захисту території від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру Єрківської ОТГ Черкаської області

1.3.2. Формування мережі первинної медичної допомоги

Мережа об'єктів первинної медичної допомоги узгоджена з проектною дорожньою мережею й побудована з урахуванням нових законодавчих вимог та Порядку формування спроможних мереж надання первинної медичної допомоги.

Схема закладів освіти побудована на підставі вимог нового законодавства у сфері освіти. Враховується стан будівель, в яких розташовані ці заклади, та демографічний прогноз (кількість дітей різних вікових груп на перспективу). Схема закладів освіти узгоджена з проектною дорожньою мережею.

1.3.3. Дорожня мережа та транспортна інфраструктура

Схемі планування території розробляють комплексну програму розвитку транспортної інфраструктури. Нею передбачено будівництво та реконструкцію автомобільних доріг державного та місцевого значення, а також підприємств обслуговування автомобільного транспорту.

Це дозволить забезпечити зручне транспортне сполучення населених пунктів ОТГ між собою та з центром громади для підвозу учнів шкільним автобусом, вчасного прибуття машин швидкої та пожежної допомоги тощо.

1.3.4. Інженерні мережі та споруди

Проектними пропозиціями передбачено будівництво мереж та споруд водопостачання та водовід-ведення, зокрема влаштування спільних централізованих систем водопостачання.

1.3.5. Ландшафтний план

Досвід західноєвропейських країн засвідчує, що необхідно розробити у складі схеми планування території ОТГ ландшафтний план. Його мета – формування (відповідно до місцевих умов) концепції збалансованого використання всіх ресурсів ОТГ, що забезпечує збереження та поліпшення якості території, умов життя населення.

										Лист
										28
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

Ландшафтний план у складі схеми планування території ОТГ виконується, якщо передбачено стратегією розвиток рекреації як стратегічної чи операційної цілі. У цьому випадку відповідно до ландшафтного плану визначаються рекреаційні території, їх ємність й обсяги будівництва закладів відпочинку, облаштування агросадиб, кемпінгів, паркувальних майданчиків, формуються пропозиції щодо розвитку дорожньої та інженерно-транспортної мережі.

ЩО ВІДОБРАЖАЄТЬСЯ НА ЛАНДШАФТНОМУ ПЛАНІ?

- Території міжселенних рекреаційних утворень (курортні зони, рекреаційні зони, лікувально-оздоровчі зони)
- Території зеленого, екологічного, сільського туризму (зокрема, населені пункти-центри народних ремесел, етнічні осередки)
- «Ментальні» (асоціативні) ландшафти, які виявляються на основі історико-культурних подій
- Території та об'єкти природно-заповідного фонду з відповідним зонуванням за режимами використання
- Категорії лісів (захисні, рекреаційно-оздоровчі, експлуатаційні, природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення)
- Території обумовлені особливостями землекористування (сільськогосподарські поля, ліси, заплави річок, поселення)
- Об'єкти рекреаційної та туристичної інфраструктури (зокрема готелі, мотелі, агросадиби, території санаторно-курортних та рекреаційних закладів)
- Землі історико-культурного призначення, нерухомі об'єкти культурної спадщини та пам'ятки археології
- Курорти
- Об'єкти водного фонду
- Антропогенні ландшафти за функціональним використанням (зокрема, рілля, сіножаті, пасовища, виробничі)
- Території з найбільш гострими екологічними проблемами, де необхідно запропонувати та вжити особливі заходи для їх відновлення

- Диференціація ландшафтів за критерієм привабливості для туризму й рекреації (висока, середня, низька)

Ефект ландшафтного планування залежить від ставлення людей, які повинні враховувати й реалізовувати його результати. Тому ландшафтний план ОТГ складається в тісному зв'язку з громадою, власниками земельних ділянок, землекористувачами, природоохоронними спілками та іншими зацікавленими особами. Результат ландшафтного планування – розробка конкретних рекомендації для планування й управління. І це сприяє сталому розвитку території.

1.3.6. Генеральний план

Генеральний план — довгострокова стратегія планування та забудови території окремого населеного пункту.

Генеральний план дозволяє розробляти програми економічного й соціального розвитку, збереження природних ресурсів і підтримання санітарно-епідеміологічної, протипожежної та інших видів безпеки.

У генеральному плані оцінюються побажання інвесторів і даються обґрунтовані рекомендації щодо економічного розвитку населеного пункту.

1.3.7. План зонування території

На підставі затвердженого генерального плану населеного пункту або в його складі розробляється план зонування території, в якому визначені межі та кодові позначки територіальних зон, а також містобудівний регламент кожної зони. Він включає перелік переважних, допустимих та супутніх видів дозволеного використання земельних ділянок, граничні параметри об'єктів дозволеного нового будівництва та реконструкції (містобудівні умови та обмеження).

Завдяки простоті сприйняття план зонування території є основним інструментом залучення інвестицій, дає можливість потенційному забудовнику заздалегідь скласти бізнес-план (до отримання земельної ділянки та містобудівних умов і обмежень).

									Лист
									30
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

1.3.8. Детальний план території

Детальний план розробляється з метою забезпечення комплексної забудови території.

Виконується:

- Уточнення планувальної структури та функціонального призначення окремих функціональних зон або планувальних утворень.
- Встановлення червоних ліній, ліній регулювання забудови та інших планувальних обмежень використання території.
- Обґрунтування формування та цільового призначення земельних ділянок.
- Визначення місць розташування об'єктів соціальної сфери, організації комплексного благоустрою та озеленення.
- Встановлення обсягів та послідовності реконструкції існуючої забудови.
- Оптимізується трасування вулиць та інженерних мереж, визначаються місця розташування інженерних споруд (підстанції, свердловини та насосні станції з відповідними охоронними й санітарними зонами), надаються пропозиції щодо організації відведення дощових вод. Детально розробляється транспортна схема руху легкового, вантажного, громадського транспорту, організація пішохідного руху до головних зупинок громадського транспорту, проектується профілі вулиць, які включають резерви території для інженерного обладнання, транспортних зупинок, зовнішнього освітлення вулиць та озеленення.

Детальний план території у межах населеного пункту уточнює положення генерального плану населеного пункту й розробляється на частину території поселення (його структурно-планувальний елемент), яка призначена для комплексної забудови.

Детальний план території за межами населеного пункту розробляється відповідно до схеми планування території ОТГ. Об'єктом може бути територія виробнича, рекреаційна, садового товариства.

										Лист
										31
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

Один із головних результатів детального плану території – проект містобудівних умов та обмежень.

1.4. ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ. ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ДОСВІД ПОЛЬЩІ [19]

Правові рамки для розробки місцевої документації територіального планування:

На відміну від України Закон Польщі «Про просторовий розвиток» понад 20 років описував лише процедуру підготовки та прийняття документації з просторового планування, але не регламентував її зміст. Як наслідок: багато інвестицій відповідали нормам, але були сумнівними щодо їх відповідності просторовому порядку та сталому розвитку.

2015 р. було досягнуто домовленості законодавчо урегулювати змістову частину просторового планування. У загальних положеннях Закону додано два абзаци, які більш детально визначають вимоги щодо просторового планування відповідно до принципів сталого розвитку.

Ці положення відображають принципи першочергового розвитку територій, де є корисні копалини, або підготовлених до будівництва (наприклад, з точки зору наявності технічної інфраструктури), а не сільськогосподарських земель. Крім того, нові просторові структури мають бути сформовані таким чином, щоб мінімізувати транспортні витрати, пов'язані з їх освоєнням. Розміщення нових житлових об'єктів не повинно перешкоджати руху пішоходів

						Лист
						32
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

та велосипедистів і має дозволяти мешканцям максимально збільшити використання громадського транспорту як основного засобу пересування.

У 2015 році у Польщі був прийнятий Закон про ревіталізацію. Таким чином було створено нову законодавчу базу для інтегрованого підходу до містобудування та планування (відповідно до концепції інтегрованого міського розвитку, передбаченій в Лейпцизькій хартії 2007 року). Цей закон відіграв важливу роль у діяльності з просторового планування: увів новий тип документації з просторового планування — місцевий план ревіталізації. Тепер планувальна діяльність починається із підготовки програми оживлення, в якій діагностуються існуючі проблеми та потенціали, розробляються цілі, описуються заплановані напрямки дій, проекти, а також фінансові й організаційні заходи. У цьому випадку просторові перетворення зумовлюють позитивні зміни найперше в соціальних, а також економічних, технічних та екологічних аспектах життя громади. Цей підхід допомагає вивести з кризових ситуацій деградовані території, але може бути застосований у будь-якому урбанізованому просторі.

У Польщі немає офіційних (випущених або рекомендованих ні центральними урядами, ні регіональними органами влади) інструкцій / стандартів для розробки документації з просторового планування на місцевому рівні.

Правова база місцевого просторового планування може бути виведена із Закону від 08.03.1990 року «Про територіальне самоврядування». У ньому згадується про просторове планування як обов'язкове завдання комуни (гміни). У місцевих планах обов'язково мають бути враховані конкретні заходи регіонального чи національного значення, але цей механізм не працює належним чином.

Отже, на рівні місцевого самоврядування (гміни) приймаються всебічні рішення щодо просторового планування.

										Лист
										33
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

GMINA MUROWANA GOŚLINA

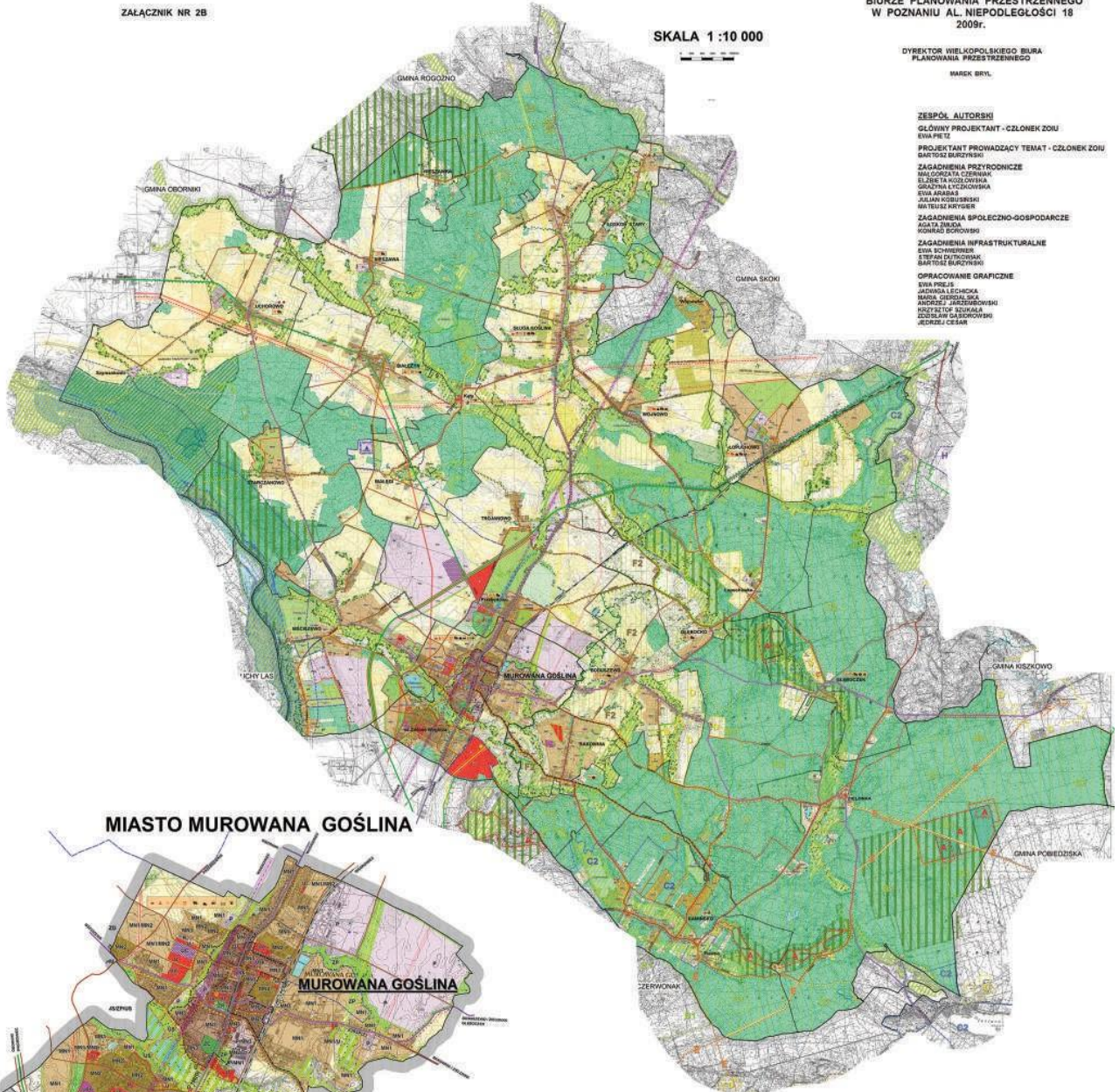
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ZALĄCZNIK NR 2B

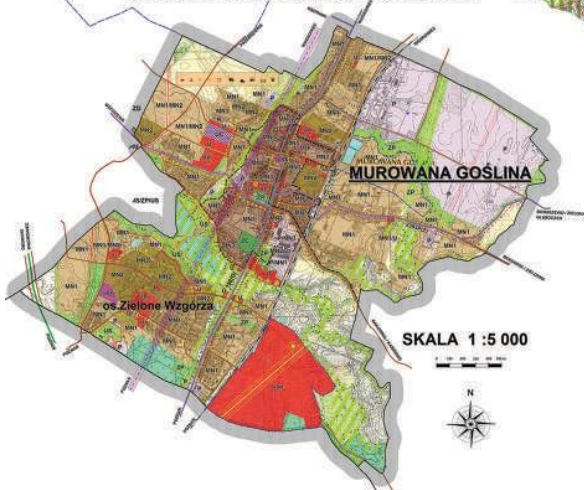
ZMIANĘ STUDIUM SPORZĄDZONO W WIELKOPOLSKIM BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W POZNANIU AL. NIEPODLEGŁOŚCI 18 2009r.

DYREKTOR WIELKOPOLSKIEGO BIURA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
MAREK BRYL

SKALA 1:10 000

MIASTO MUROWANA GOŚLINA

SKALA 1:5 000

ДОКУМЕНТИ ЩОДО ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ, ЯКІ ПРИЙМАЮТЬСЯ ГМІНАМИ В ПОЛЬЩІ [19]

Вивчення умов та напрямків просторового розвитку гміни («дослідження»):

- охоплює всю територію гміни та відображає її просторову політику;
- усі гміни зобов'язані підготувати та прийняти «дослідження»;
- «дослідження» є актом внутрішнього управління, а це означає, що воно є обов'язковим лише для мера, який готує проект місцевого плану та його прийняття. Зміст «дослідження» не застосовується безпосередньо до третіх сторін.

Місцевий план просторового розвитку:

- місцеві плани є загальнообов'язковими місцевими законами, тобто вони обов'язкові для органів управління гміни, державних установ та всіх громадян;
- план готується і вводиться в дію.

Місцевий план ревіталізації:

- це спеціальна форма місцевого плану територіального розвитку, яку можна підготувати лише на основі програми ревіталізації гміни;
- дозволяє використовувати кілька нових інструментів планування та спеціальних процедур;
- запроваджений у правову систему в 2015 році, але дотепер ще не завершено будь-який місцевий план ревіталізації.

Ландшафтна резолюція та/або Дозвіл на рекламу:

- це дозвіл на правила та умови розміщення об'єктів «вуличних меблів» (рекламних щитів, рекламних пристроїв та парканів);
- новий тип документу (введений у правову систему в 2015 році), загальнообов'язковий, який запроваджується для всієї території гміни;
- після прийняття резолюції вона стає єдиним документом, що регулює вимоги та обмеження, пов'язані з рекламними щитами та приладами, «вуличними меблями» та огорожами;
- усі застарілі положення, включені до планів місцевого розвитку, скасовуються.

На відміну від української системи, єдиної процедури підготовки та прийняття кожного типу документу про просторове планування немає.

Якщо місцевий план просторового розвитку не буде прийнятий для конкретної території, то кожен інвестор може подати заяву до суду для прийняття рішення про умови розвитку на основі «правил добросусідства», а не на підставі «дослідження». Його термін дії не визначений. Фактично процес прийняття рішення суду є незалежним від процедур просторового планування.

										Лист
										36
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

ДОСВІД ХОРВАТІЇ [19]

Усі місцеві громади зобов'язані за законом документально оформляти просторові плани.

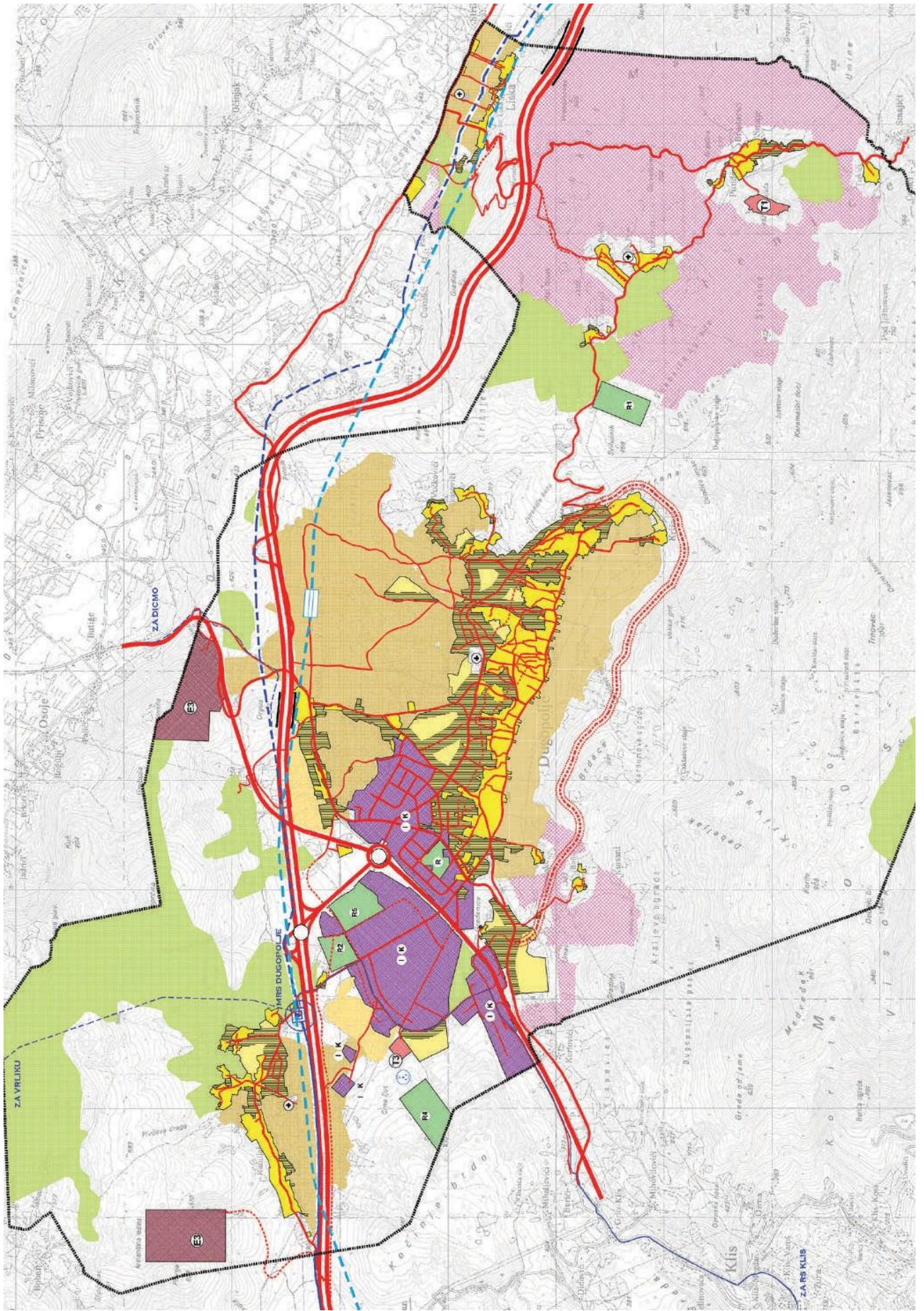
Правові рамки для розробки місцевої (міської/муніципальної) документації з просторового планування

Хорватія — децентралізована країна, тому процесом розробки документації з просторового планування для міст і муніципалітетів займаються регіональні органи влади. Кожен регіон розробляє свої рекомендації - інструкції, які використовує місцева влада та ліцензовані юридичні особи (інститути, юридичні та фізичні особи), які розробляють документацію з просторового планування.

Основне в рекомендаціях — це не процедурні питання, а зміст документації та її реалізація. У рекомендаціях визначають цілі просторового планування регіону, але дають простір для вирішення місцевих проблем та пріоритетів просторового планування.

						Лист
						37
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата

TUMAČ ZNAKOVLJA:

OBUHVAAT PROSTORNOG PLANA

POVRŠINE ZA RAZVOJ I UREĐENJE RAZVOJ I UREĐENJE POVRŠINA NASELJA GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA

- IZGRAĐENI DIO
- NEIZGRAĐENI DIO
- NEIZGRAĐENI, KOMUNALNO UREĐENI DIO

RAZVOJ I UREĐENJE POVRŠINA IZVAN NASELJA GOSPODARSKA NAMJENA

- PROIZVODNO - POSLOVNA NAMJENA
I - proizvodna; K - poslovna
- UGOSTITELJSKO - TURISTIČKA NAMJENA
T1 - hotel
- POVRŠINA ZA ISKORIŠTAVANJE MINERALNIH SIROVINA
E3 - eksploatacija kamena

ŠPORTSKO-REKREACIJSKA NAMJENA

- ŠPORT I REKREACIJA
R1 - golf; R2 - športsko-rekreacijski centar; R4 - športski centar; R5 - akvapark

POLJOPRIVREDNO TLO ISKLJUČIVO OSNOVNE NAMJENE

- VRIJEDNO OBRADIVO TLO
- OSTALA OBRADIVA TLA

ŠUMA ISKLJUČIVO OSNOVNE NAMJENE

- ZAŠTITNA ŠUMA
- OSTALO POLJOPRIVREDNO TLO, ŠUME I ŠUMSKO ZEMLJIŠTE

OSTALE POVRŠINE

- GROBLJE
- POVRŠINE NA KOJIMA SE MOGU GRADITI GRAĐEVINE
IZ ČLANAKA 28., 28.a i 28.b ODREDBI OVOGA PLANA

Postojeće Planirano

PROMET CESTOVNI PROMET

- DRŽAVNA AUTOCESTA
- BRZA CESTA
- OSTALE DRŽAVNE CESTE
- ŽUPANIJSKA CESTA
- LOKALNA CESTA
- OSTALE CESTE
- MOGUĆI ILI ALTERNATIVNI KORIDOR (TRASA) CESTA
- RASKRIŽJE CESTA U DVIJE RAZINE
- TUNEL

ŽELJEZNIČKI PROMET

- MAGISTRALNA GLAVNA ŽELJEZNIČKA PRUGA
- PUTNIČKI MEĐUMJESNI KOLODVOR

ZRAČNI PROMET

- HELIODROM SA PRATEĆIM OBJEKTIMA

CIJEVNI TRANSPORT PLINA

- MRS "DUGOPOLJE"
- MAGISTRALNI PLINOVOD
- LOKALNI PLINOVOD

0 500 1000 1500 2000 2500

IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE DUGOPOLJE

1. KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA

Županija	SPLITSKO - DALMATINSKA	
Općina / grad	OPĆINA DUGOPOLJE	
Naziv prostornog plana	IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE DUGOPOLJE	
Naziv kartografskog prikaza	KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA	
Broj kartografskog prikaza	1.	Mjerilo kartografskog prikaza: 1:25 000
Odluka predstavničkog tijela o izradi plana "Službeni vjesnik Općine Dugopolje" broj 8/16, 9/16	Odluka predstavničkog tijela o donošenju plana "Službeni vjesnik Općine Dugopolje" broj 3/17	
Javna rasprava (datum objave): "Slobodna Dalmacija" od 24.03.2017. godine	Javni uvid održan: od: 31.03.2017. godine do: 10.04.2017. godine	
Pečat tijela odgovornog za provođenje javne rasprave:	Odgovorna osoba za provođenje javne rasprave: _____ nećelnik prof. Stanko Balčić	
Suglasnost na plan prema članku 107. Zakona o prostornom uređenju ("NN" br. 153/13) Klasa: 350-01/17-01/31 Urbroj: 2181-219-03-17-2 Datum: 10. travnja 2017. godine		
Pravna osoba/tijelo koje je izradilo plan:	"ARCHING STUDIO" d.o.o. Split	
Pečat pravne osobe/tijela koje je izradilo plan:	Odgovorna osoba: _____ Srđan Šegvić, dia	
Odgovorni voditelj:	Srđan Šegvić, dia	
Stručni tim u izradi plana: PLANER: SURADNICI:	SRĐAN ŠEGVIĆ, d.i.a. GORAN MILUN, i. a. MIRELA BUBIĆ, dipl.ing. MIROSLAV JAKOVČEVIĆ, d.i.g. MLADEN ŽANIC, d.i.ing. IVAN MAKARIĆ, d.i.g.	
Pečat predstavničkog tijela:	Predsjednik predstavničkog tijela: _____ Joško Čelan, d.i.g.	
Istovjetnost ovog prostornog plana s izvornikom ovjerava:	Pečat nadležnog tijela: _____	

Рис. 6. Просторовий план розвитку муніципалітету Дугополе, Хорватія

РОЗДІЛ 2.
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПІДХОДІВ ІНТЕГРОВАНОГО
ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ

						<i>Лист</i>
						40
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		

2.1. КОМПЛЕКСНИЙ ПЛАН ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ

2.1.1 Нормативна база

- Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності"
- Закон України "Про землеустрій"
- Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель"
- Постанова Кабінету Міністрів України від 28 липня 2021 р. № 853 "Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад"
- Постанова Кабінету Міністрів України від 09 червня 2021 р. № 632 "Про визначення формату електронних документів комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території"

2.1.2. Загальні положення

24 липня 2021 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель», яким внесено зміни до Земельного кодексу України й інших законодавчих актів стосовно планування використання земель. Закон містить певну новелу для українського законодавства, яка пов'язана зі стрімкими змінами й поліпшеннями для розвитку територіальних громад, а саме запровадженням комплексного планування розвитку територій об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ).

Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади – одночасно містобудівна документація на місцевому рівні та документація із землеустрою, що визначає планувальну організацію, функціональне призначення території, основні принципи і напрями формування єдиної системи громадського обслуговування населення, дорожньої мережі,

									Лист
									41
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

інженерно-транспортної інфраструктури, інженерної підготовки і благоустрою, цивільного захисту, охорони земель та інших компонентів навколишнього природного середовища, формування екомережі, охорони і збереження культурної спадщини та традиційного характеру середовища населених пунктів, а також послідовність реалізації рішень, у тому числі етапність освоєння території.

2.1.3. Правила та зміст розроблення комплексного плану

Комплексний план розробляється на всю територію територіальної громади. Комплексний план не розробляється, якщо територія громади включає лише територію населеного пункту.

Комплексний план передбачає узгоджене прийняття рішень щодо цілісного (комплексного) просторового розвитку населених пунктів як єдиної системи розселення і території за їх межами (далі - комплексний план).

Комплексний план розробляється та затверджується з метою забезпечення сталого розвитку територіальної громади з додержанням принципу збалансованості державних, громадських та приватних інтересів та з урахуванням концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади (за наявності).

При реалізації комплексного плану суб'єкти містобудування зобов'язані дотримуватися його положень.

Комплексний план включає планувальні рішення щодо перспективного використання всієї території територіальної громади, а також:

- генеральний план населеного пункту - адміністративного центру територіальної громади;
- генеральні плани населених пунктів та детальні плани території у межах території територіальної громади, затвержені до прийняття комплексного плану, які відповідно до цієї статті визнані такими, що

										Лист
										42
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

відповідають вимогам законодавства, узгоджуються з планувальними рішеннями комплексного плану і підлягають включенню до нього;

- генеральні плани населених пунктів у межах території територіальної громади, необхідність розроблення яких встановлена рішенням про затвердження комплексного плану (включаються до складу комплексного плану одночасно з їх затвердженням);
- планувальні рішення генеральних планів інших населених пунктів та детальних планів територій у межах території територіальної громади в обсязі, визначеному Кабінетом Міністрів України;
- детальні плани території у межах території територіальної громади (включаються до складу комплексного плану одночасно з їх затвердженням);
- межі функціональних зон усієї території територіальної громади з вимогами до забудови та ландшафтної організації таких зон (плани зонування територій населених пунктів у межах території територіальної громади розробляються у складі генеральних планів та включаються до складу комплексного плану одночасно із затвердженням відповідних генеральних планів);
- історико-архітектурні опорні плани історичних ареалів населених пунктів, внесених до Списку історичних населених місць України (включаються до складу комплексного плану як невід’ємні складові генеральних планів відповідних населених пунктів).

Генеральні плани населених пунктів у межах території територіальної громади деталізують положення комплексного плану та є його невід’ємними складовими. Детальні плани території у межах території територіальної громади деталізують положення генеральних планів населених пунктів, а щодо територій, на які відповідно до цього Закону генеральні плани не розробляються, - комплексного плану. Детальні плани території одночасно з їх затвердженням стають невід’ємними складовими комплексного плану та/або генерального плану населеного пункту.

									Лист
									43
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

Генеральні плани населених пунктів, включення до складу комплексного плану або необхідність розроблення яких не передбачено рішенням про затвердження комплексного плану, не розробляються. Планувальні рішення генеральних планів таких населених пунктів включаються до складу комплексного плану в обсязі, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Плани зонування територій населених пунктів у межах території територіальної громади розробляються у складі генеральних планів таких населених пунктів.

До складу комплексного плану обов'язково включаються планувальні рішення детальних планів територій (у тому числі формування земельних ділянок), на яких планується розміщення:

- за рахунок державного або місцевого бюджету: об'єктів соціальної інфраструктури (освіти, охорони здоров'я, культури, житлово-комунального господарства); об'єктів, передбачених Генеральною схемою планування території України та схемою планування області; об'єктів, для розташування яких відповідно до закону може здійснюватися примусове відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності (якщо розташування таких об'єктів передбачено комплексним планом);

- інших об'єктів, визначених замовником у завданні на проектування.

Комплексний план окрім зазначених вимог також повинен містити відомості, передбачені статтею 45-1 Закону України "Про землеустрій" [21], які включають:

- матеріали топографо-геодезичних вишукувань;
- матеріали погодження відповідно до Земельного кодексу України;
- експлікацію земельних угідь за власниками та користувачами земельних ділянок;
- переліки обмежень у використанні земель та переліки земельних ділянок, щодо яких встановлено обмеження у використанні земель;
- збірний план земельних ділянок, наданих у власність чи користування, та земельних ділянок, не наданих у власність чи користування;

						Лист
						44
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

- план розподілу земель за категоріями, власниками і користувачами (форма власності, вид речового права), угіддями з відображенням наявних обмежень (обтяжень).

Детальний план території, крім відомостей, передбачених Законом України "Про регулювання містобудівної діяльності" [1], також повинен містити переліки обмежень у використанні земель та переліки земельних ділянок, щодо яких встановлено обмеження у використанні земель.

Комплексний план, генеральний план населеного пункту, детальний план території може також передбачати:

а) формування земельних ділянок комунальної власності територіальної громади, щодо території якої розроблена відповідна документація;

б) внесення до Державного земельного кадастру відомостей про земельні ділянки всіх форм власності, сформованих до 2004 року, відомості про які відсутні у Державному земельному кадастрі.

У разі формування земельної ділянки або внесення відомостей про земельну ділянку до Державного земельного кадастру комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, генеральний план населеного пункту, детальний план території також включає:

а) відомості про обчислення площі земельної ділянки;

б) кадастровий план земельної ділянки;

в) матеріали перенесення меж земельної ділянки в натуру (на місцевість);

г) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;

г) акт приймання-передачі межових знаків на зберігання;

д) акт перенесення в натуру (на місцевість) меж охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму використання земель (за наявності).

Межі територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та

									Лист
									45
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

водоохоронних зон, обмеження у використанні земель встановлюються по суходолу і по водному простору.

Під час кадастрових зйомок при розробці комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території, які проводяться з метою внесення до Державного земельного кадастру відомостей про землі, що передані до 1 січня 2004 року в постійне користування державним та комунальним підприємствам, установам, організаціям або державним та комунальним підприємствам, установам, організаціям, правонаступниками яких вони є, із площ, переданих у постійне користування, виключаються землі (частини земельних ділянок), які раніше вибули з постійного користування, у тому числі внаслідок прийняття рішень органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

Комплексний план містить просторові дані, метадані та інші елементи, що складають його проектні рішення, і розробляється у формі електронного документа, формат якого визначається Кабінетом Міністрів України. Комплексний план підписують кваліфікованими електронними підписами відповідальні особи, які його розробили, - архітектор, який має відповідний кваліфікаційний сертифікат, та сертифікований інженер-землевпорядник. У разі якщо у процесі розроблення комплексного плану його проект зазнав змін (після проведення громадського обговорення, експертизи тощо), такі зміни також засвідчуються кваліфікованими електронними підписами відповідальних осіб, які розробили комплексний план.

Візуалізація даних комплексного плану здійснюється за допомогою програмно-апаратних засобів Державного земельного кадастру, містобудівного кадастру, інших геоінформаційних систем, а також шляхом їх відтворення на паперових та/або інших твердих носіях у вигляді текстових, графічних та інших зручних для візуального сприйняття матеріалів.

										Лист
										46
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

Доступ до матеріалів комплексного плану, крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом, не може обмежуватися. Загальна доступність матеріалів комплексного плану забезпечується відповідно до вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення, у тому числі у формі відкритих даних, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, веб-сайті відповідного органу місцевого самоврядування, внесення відповідних даних до Державного земельного кадастру та містобудівного кадастру.

У разі наявності в комплексному плані інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом, така інформація подається у вигляді окремого файлу, формат якого визначається Кабінетом Міністрів України, та підписується кваліфікованими електронними підписами відповідальними особами, які розробили комплексний план.

2.1.4. Розроблення комплексного плану

Комплексний план розробляється за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради, виконавчий орган якої у встановлений у такому рішенні строк:

- визначає у встановленому законодавством порядку розробника комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, встановлює строки розроблення та джерела його фінансування;
- звертається до обласної державної адміністрації, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури (для громад із центром у містах Києві та

									Лист
									47
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

Севастополі, обласному центрі, місті обласного значення), щодо визначення державних інтересів для їх врахування під час розроблення комплексного плану;

- повідомляє через місцеві засоби масової інформації про початок розроблення комплексного плану та визначає порядок і строк внесення пропозицій до нього фізичними та юридичними особами;
- організовує формування завдання з розроблення комплексного плану шляхом проведення громадського обговорення, якщо не затверджена концепція інтегрованого розвитку території територіальної громади;
- організовує проведення громадського обговорення проекту комплексного плану;
- забезпечує попередній розгляд проекту комплексного плану архітектурно-містобудівною радою відповідного рівня;
- узгоджує проект комплексного плану з органами місцевого самоврядування, що представляють інтереси суміжних територіальних громад;
- забезпечує здійснення стратегічної екологічної оцінки;
- подає проект комплексного плану для проведення експертизи містобудівної документації;
- забезпечує погодження відповідних проектних рішень комплексного плану відповідно до Земельного кодексу України;
- подає проект комплексного плану на затвердження сільській, селищній, міській раді;
- протягом п'яти робочих днів з дня затвердження комплексного плану забезпечує внесення до Державного земельного кадастру та містобудівного кадастру відомостей про його об'єкти, що складають проектні рішення.

Розробником комплексного плану може бути суб'єкт господарювання, який має право здійснювати розроблення містобудівної документації відповідно до Закону України "Про архітектурну діяльність" та документації із землеустрою відповідно до Закону України "Про землеустрій".

Вихідними даними для розроблення комплексного плану є відомості про:

- об'єкти Державного земельного кадастру;

									Лист
									48
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

- об'єкти нерухомого майна (крім земельних ділянок);
- речові права на нерухоме майно (включаючи земельні ділянки);
- обмеження у використанні земель;
- об'єкти лісового фонду;
- території та об'єкти природно-заповідного фонду та інші території екомережі;
- об'єкти Смарагдової мережі;
- об'єкти водного фонду та водно-болотні угіддя;
- мінерально-сировинні ресурси;
- об'єкти всесвітньої спадщини, їх території та буферні зони; пам'ятки культурної спадщини, у тому числі археологічні, їх території та зони охорони; межі та правові режими використання історичних ареалів населених місць; історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території та їх зони охорони; охоронювані археологічні території, музеї;
- населення;
- об'єкти виробничого комплексу;
- об'єкти невиробничого комплексу (науково-дослідні та проектні організації, заклади освіти);
- об'єкти соціальної сфери;
- об'єкти цивільного захисту;
- об'єкти інженерної інфраструктури (водопостачання, водовідведення, тепло-, електро-, газопостачання, об'єкти телефонізації, трубопровідного транспорту);
- об'єкти дорожньо-транспортної інфраструктури (залізничні та автомобільні дороги, мостові споруди, підприємства та парк автотранспорту, об'єкти автосервісу, міжселенні транспортні маршрути, авто- та залізничні станції, авто-, залізничні, річкові, морські вокзали, об'єкти повітряного транспорту);

- об'єкти природної і техногенної небезпеки, розташовані на території територіальної громади та суміжних адміністративно-територіальних утворень;
- природно-кліматичні умови;
- стан навколишнього природного середовища (земель, ґрунтів, водного та повітряного простору, інших компонентів довкілля);
- ризик виникнення на території надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;
- розміщення на території територіальної громади об'єктів, визначених Генеральною схемою планування території України, Державною стратегією регіонального розвитку, Стратегією сталого розвитку України;
- положення концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади;
- положення затвердженої містобудівної документації регіонального та місцевого рівнів, що стосуються використання території територіальної громади;
- стратегічні та оперативні цілі, визначені регіональною стратегією розвитку, що поширюються на територію територіальної громади, стратегію розвитку громади;
- прогнози та програми економічного і соціального розвитку, галузей економіки, прийняті на державному, обласному, районному та місцевому рівнях, що поширюються на територію територіальної громади;
- стратегії, програми та плани у сфері охорони навколишнього природного середовища і сталого використання земель, ґрунтів, вод, лісів та інших природних ресурсів, формування екомережі;
- плани управління річковими басейнами;
- положення схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць та проектів землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів, проектів землеустрою щодо впорядкування територій для містобудівних потреб, планів земельно-господарського устрою, проектів землеустрою щодо організації

										Лист
										50
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів у межах території територіальної громади, затверджені до прийняття комплексного плану.

Склад та джерела отримання зазначених відомостей визначаються Кабінетом Міністрів України. Замовник та розробник комплексного плану мають право на їх безоплатне отримання від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій у наявній (цифровій, текстовій, графічній та іншій) формі.

Комплексний план підлягає експертизі містобудівної документації в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Комплексний план підлягає стратегічній екологічній оцінці.

Комплексний план розглядається і затверджується сільською, селищною, міською радою протягом трьох місяців з дня його подання.

										<i>Лист</i>
										51
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>						

2.2. КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕГРОВАНОГО ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ

2.2.1. Лейпцізька хартія сталого європейського міста [27]

Що включає в себе і на що спрямована Лейпцізька Харта?

Лейпцізька Харта встановлює основи для нової міської політики в Європі. Для досягнення цього спочатку серед держав-членів повинен був досягнутися консенсус щодо спільного розуміння міста ("Європейське місто"). Лейпцізька Харта має на меті переформулювати ідею європейського міста. Для цього Лейпцізька Харта протистоїть:

- Однобічності та монотонності в міському розвитку. Ера індивідуально оптимізованих житлових та комерційних районів, надмірно великих торгових центрів і великих транспортних майданчиків закінчилася. Замість цього Лейпцізька Харта рекомендує знову більш тісно змішувати житло, роботу та дозвілля в містах. Це робить міста цікавішими, живими та соціально стійкими. Крім того, міста зі сильним міксом використання є менш економічно вразливими.

- Однобічних претензій на власність. Міста не належать ані політикам та адміністраціям, ані інвесторам. Лейпцізька Харта чітко вказує, що всі мають відповідальність за сьогодення і майбутнє міст: громадяни, політики та адміністрації, бізнес та громадські організації. Демократичні держави потребують демократії на місцях.

- Абсолютних індивідуальних інтересів. У європейському місті майбутнього не повинні більше домінувати ізольовані інтереси, такі як транспорт, проживання чи економіка. Лейпцізька Харта закликає до того, щоб міське планування було результатом публічного процесу. У цьому процесі всі претензії до міського розвитку мають бути справедливо збалансовані одна проти одної.

- Виключення та ізоляція окремих районів міста. Лейпцізька Харта ставить на соціальну та культурну інтеграцію недофінансованих міських районів та розглядає цю інтеграцію як одну з основних стратегій міжнародного зближення

									Лист
									52
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

на європейському рівні. Довгостроковий і стабільний економічний зріст можливий тільки тоді, коли міста залишаються соціально збалансованими та стабільними в цілому. Лейпцізька Харта робить міський розвиток темою з європейським розміром. Вона уточнює модель європейського міста на початку 21 століття, визнаючи пов'язані з цією моделлю цінності (участь та самовизначення громадян, міський мікс використання, соціальна інтеграція, публічний простір).

Що нового в Лейпцізькій Хартії?

Лейпцізька Харта формулює претензії і пропонує стратегії. Новим є орієнтація на вищезгадані характеристики Європейського міста, прийняті всіма державами-членами. Це конкретно виражається в зобов'язанні:

- прослідкувати стратегію інтегрованого міського розвитку та
- протидіяти виключенню недофінансованих міських районів.

Конкретизація цих претензій і стратегій буде повинна значно відрізнятись через іноді значні різниці в умовах серед 27 держав-членів. Таким чином, питання про те, що нового в Лейпцізькій Хартії, повинно бути відповідно в кожній державі-члені. Однак для більшості європейських держав-членів наступне представляє нові підходи в державному/муніципальному управлінні:

- інтегроване (тобто орієнтоване на цілі сталого розвитку, орієнтоване на громадян, та інтердисциплінарно сплановане) планування міського розвитку
- прийняття того факту, що існують недофінансовані міські квартали та що це публічне завдання - піклуватися про ці райони
- нові підходи у державному/муніципальному управлінні.

Також новим є особливо інтенсивне залучення держав-членів до розробки Лейпцізької Хартії. З багатьма сотнями внесків було створено справжній документ держав-членів.

Хто має що робити?

З контексту Лейпцізької Харті та її розробки випливають конкретні завдання або зобов'язання:

										Лист
										53
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

Міністри

• зобов'язуються перевірити в своїх країнах застосування моделі інтегрованого міського розвитку. Цим вони висловлюються за

- участь громадян у міському плануванні
- справедливе зважування інтересів ринку проти інтересів громадськості
- кращу координацію державних та приватних інвестицій для та у містах
- врахування довгострокових аспектів у міському плануванні
- покладають акцент на майбутнє міського планування в міських центрах

(центри міст). Вони зазначають, що в майбутньому все рідше йти про створення нових житлових або комерційних районів, а про модернізацію житлових районів та знову використання старих комерційних зон для міст. З моделлю інтегрованого міського розвитку міністри висловлюють конкретну рекомендацію повернути людей, активності та інвестиції назад у міські центри.

• бачать у подоланні кліматичних змін одне з центральних завдань міської політики розвитку.

• стверджують, що міста мають бути розглянуті як цілісність. У містах не може існувати островів процвітання в морі недофінансованих районів. У довгостроковій перспективі зріст і процвітання можливі лише для всього міста.

Для втілення цих цілей та заяв були обговорені з державами-членами наступні заходи в рамках німецького періоду головування у ЄС. Держави-члени

• повинні прийняти міський розвиток як публічне завдання. Для цього вони повинні включити громадян та, крім того, бізнес.

• прийняти як центральний інструмент інтегроване планування міського розвитку, розглянуте як концепція, яка одночасно та справедливо враховує всі відповідні інтереси.

• повинні більше турбуватися про якість громадського простору, вулиць та площ.

• бачать велику потребу в модернізації інфраструктурних мереж.

• зобов'язуються до підвищення енергоефективності з метою протидії кліматичним змінам.

- вважають активну освітню політику - особливо в недофінансованих міських кварталах - ключем до позитивного розвитку у майбутньому.

- згодні з тим, що міста потребують будівельного оновлення. При цьому баукультурні аспекти повинні бути враховані більше, ніж раніше.

Комісія ЄС закликається

- узгоджувати законодавство або розроблені на європейському рівні директиви раніше і краще з їх застосуванням на місцях.

- у майбутній політиці підтримки (структурні фонди) більше враховувати проблеми міст. ЄС має допомагати не лише окремим галузям, але й, переважно, регіонам чи міським кварталам, які особливо постраждали від економічної структурної перебудови. Тому що ЄС - це не лише економічний союз, але й соціальний та культурний проект.

Основні положення:

"Європа знаходить місто."

75 відсотків населення Європи живуть у містах. Ці міста є центрами європейської інтеграції. Крім того, вони традиційно є місцями для досліджень та інновацій, що сприяє економічному зростанню. Політиці ЄС потрібна зміцнена урбаністична та територіальна компонента. Політика ЄС повинна стати "просторовою".

"Ренесанс міста"

Останнім часом спостерігається ренесанс міських центрів, який слід підтримувати шляхом узгоджених державних/приватних проектів. Цей ренесанс надає можливість зміцнити "компактне європейське місто". Міністри, відповідальні за міське планування, настійно виступають за зміцнення центрів міст. Компактне європейське місто водночас є внеском у боротьбу зі зміною клімату через менше міського транспорту та менше захоплення землі на "зеленій поляні".

"Захист клімату - також міське завдання."

Майже три чверті світового енергоспоживання припадають на міста. Більше руху пішки або на велосипеді та добре розвинений громадський

										Лист
										55
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

транспорт - це потрібно зараз. Водночас підвищена енергоефективність будівель є ключовим внеском у боротьбу зі зміною клімату.

"Залучення громадян"

Європа не повинна бути бюрократичним утворенням. Європа стає вірогідною, коли стає конкретною соціальною територією та спільнотою цінностей. Це стає можливим тільки в разі успішного здійснення, коли ідея європейської інтеграції отримує широке суспільне визнання. Особливо в містах соціальне питання виступає особливо чітко.

У Європі не повинно бути "no go areas". Боротьба з соціальним виключенням у містах є неот'ємною частиною європейської спільноти цінностей. Існування недофінансованих міських районів загрожує привабливістю, конкурентоспроможністю, соціальною інтеграцією та безпекою в містах.

При цьому більше освіти - ключ до більшої рівності можливостей. Особливо в недофінансованих міських кварталах потрібно більше створювати та поліпшувати освітні програми, які відповідають потребам та дефіцитам дітей та підлітків, які там живуть.

"Місто повинно бути красивим."

Особливо в контексті зростаючої конкуренції між містами більшу вагу набувають культурно-будівельні аспекти міського розвитку. Будівельна культура не є розкішшю, але необхідністю. Будівельна культура надає стимули для росту - у часи, коли все доступно скрізь, будівельні якості стають структурними інструментами.

"Ефективне управління в місті."

Міське планування не є лише завданням публічного сектору. Партнерами для міської політики розвитку майбутнього є, з одного боку, громадськість, а з іншого - бізнес. Це зміцнює демократію на місцях. Також це може забезпечити більшу планувальну та інвестиційну стабільність. Міста повинні укладати нові партнерства зі своїми сусідніми містами. Місто та міський регіон потребують візій на основі справедливого врегулювання інтересів.

									Лист
									56
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

2.3. INSEK LEIPZIG 2030 – КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ МІСТА ЛЕЙПЦИГ [28]

Стратегічне бачення для Лейпцига 2030

Зображення обкладинки брошури «Концепція інтегрованого розвитку міста Лейпциг 2030» із кольоровою графікою та цифрами 20 і 30, розподіленими по всьому зображенню

Стратегічне бачення Лейпцига до 2030 року є основою Концепції інтегрованого розвитку міст. Разом із просторовими пріоритетами Стратегічне бачення встановлює орієнтири міського розвитку Лейпцига. Він висвітлює ключові завдання та виклики на шляху до сталого зростання. Стратегічне бачення дотримується таких принципів, як змішане, компактне місто, а також цілісний підхід із залученням усіх муніципальних учасників міського розвитку та зосередженням на спільних діях.

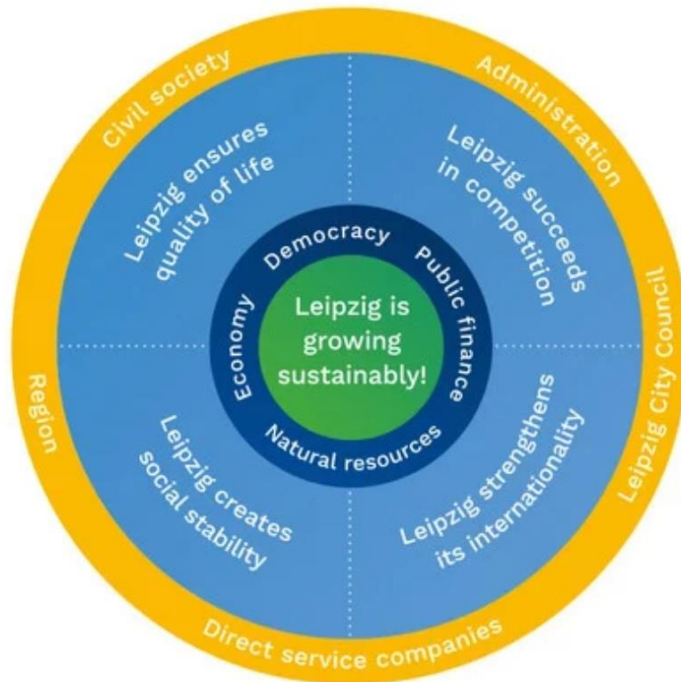
2030: Leipzig is growing sustainably!
Goals and Priority Fields of Action

Leipzig ensures quality of life

- Balance between densification and open spaces
- Quality of public spaces and built environment
- Sustainable mobility
- Precautionary climate and energy strategy
- Preservation and improvement of environmental quality
- Neighbourhood-based cultural, sports and leisure facilities

Leipzig creates social stability

- Equity of opportunities in an inclusive city
- Collaborative neighbourhood development
- Affordable housing
- Future-oriented facilities for childcare and schools
- Lifelong learning
- Safe city

Leipzig succeeds in competition

- Positive environment for skilled employment
- Attractive environment for innovation, start-ups and qualified employees
- Diverse, resilient economic structure
- Precautionary land and property management
- Efficient technical infrastructure
- Networked education, research and business

Leipzig strengthens its internationality

- Open-minded/cosmopolitan city
- Diverse, vibrant culture and sports sector
- Interdisciplinary science and outstanding research
- Attractive convention and tourism destination
- Major image-shaping events
- Global thinking, responsible local action

Елементи стратегічного бачення для Лейпцига 2030 – від центру до краю:

«Лейпциг розвивається стійко! – це сентенція в центрі Стратегічного бачення. Це відображає основну рішучість муніципальних суб’єктів не тільки вирішувати виклики зростання кількісно, але й розвивати їх стабільно у спосіб, спрямований на збереження наших природних ресурсів. На наш погляд, необхідність економічного зростання не суперечить меті сталого розвитку міста. Натомість завдання економічної життєздатності потрібно поставити нарівні з соціальною інтеграцією та екологічними наслідками. У цьому відношенні наше визначення стратегічних цілей базується на 17 цілях сталого розвитку ООН.

Керівний принцип «Лейпциг росте стабільно!» впливає на всі Стратегічні цілі та Пріоритетні сфери діяльності.

Внутрішнє кільце: основа для творчого міського розвитку

Внутрішнє кільце образу стратегічної цілі відображає основи формування міського розвитку. Забезпечення економічної міцності, фінансів, розуміння

										Лист
										58
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

демократії та природних джерел існування є найважливішими та вирішальними для формулювання стратегічних цілей та пріоритетів дій.

Середнє кільце: стратегічні цілі та напрямки дій

Стратегічні цілі — це чотири піонерські завдання для сталого розвитку Лейпцига. Вони виникають через численні виклики міста, що розвивається.

Лейпциг зосереджується на якості життя

Головна мета полягає в тому, щоб усі жителі Лейпцига могли продовжувати почуватися комфортно та процвітати у зростаючому місті Лейпцигу, а також щоб навколишнє середовище та наші природні засоби до існування підтримувалися та покращувалися.

Лейпциг змагається

Головною метою є зміцнення економічної бази за допомогою інноваційних імпульсів і можливостей розширення, а також збільшення кількості компаній, які створюють стабільні робочі місця та сприяють надходженню від торгового податку.

Лейпциг посилює свою міжнародність

Головна мета – чітко позиціонувати Лейпциг як прогресивне європейське місто.

Лейпциг створює соціальну стабільність

Головною метою є інклюзивний міський розвиток, який зменшує недоліки, підтримує соціальне змішування та пропонує житло в районі для всіх вікових груп і груп доходу.

Для кожної стратегічної цілі було сформульовано шість напрямків діяльності (див. графік), які додатково консолідують велику кількість конкретних цілей із технічних і наскрізних питань.

Зовнішнє кільце: актори міського розвитку

Лейпциг має бути містом, здатним знаходити та реалізовувати розумні та перспективні концепції на користь громади. Зовнішнє кільце описує основне ставлення до цілісного підходу та його основних учасників.

Жителі міста

									Лист
									59
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

Мета полягає в тому, щоб посилити можливості для громадянської активності, участі громадян і спілкування, щоб жителі Лейпцига могли продовжувати активно підтримувати та формувати розвиток свого міста.

Регіональна співпраця

Метою є довірлива співпраця на рівні міста та столичного регіону на основі спільних базових принципів та спільної відповідальності.

Комунальні послуги

Мета полягає в тому, щоб наші компанії та компанії могли продовжувати пропонувати свої основні завдання, особливо послуги загального інтересу, високої якості за прийнятними цінами.

Міська рада та адміністрація

Метою є сучасне загальноміське управління в розумінні гнучкої організації, що навчається, яка узгоджує свої дії зі стратегічними цілями, поточними вимогами до дій та майбутніми фінансовими ресурсами.

Стратегія розвитку міста

Для сталого управління прогнозованим зростанням, одночасно зберігаючи якість життя, Стратегія розвитку міст підкріплює цілі та Пріоритетні сфери діяльності Стратегічного бачення для міста в цілому за допомогою стратегії з просторовими нюансами. Він визначає різні потенціали та виклики окремих

									Лист
									60
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

районів Лейпцига, включно з їхнім внеском у вирішення загальноміських завдань, і показує, як переваги та тягарі зростання можна розподілити якомога ширше.

Ця просторова стратегія Концепції розвитку міста складається з двох частин, які спираються одна на одну:

- багатодисциплінарні пріоритетні сфери, які визначені як такі через їхні особливі проблеми або їх особливий потенціал у процесі зростання
- районна стратегія, яка визначає основні середньострокові та довгострокові вимоги розвитку для всіх 63 статистичних округів з загальноміської перспективи

Мета полягає в тому, щоб досягти балансу між діяльністю в усьому місті та зосередженістю на пріоритетних сферах, і передати це як частину цілісного міського розвитку Лейпцига.

Впровадження та подальший розвиток

Реалізація Концепції розвитку міста продовжує відповідати основним принципам Лейпцизької хартії. Це означає реалізацію стратегії міського розвитку, яка є водночас міждисциплінарною за дизайном та орієнтованою на громадян і служить основою для муніципальних дій. З цією метою все частіше

										Лист
										61
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

розробляються міждисциплінарні та багатосторонні робочі програми. У цьому контексті, як приклад реалізації Концепції інтегрованого міського розвитку, Розумне місто Лейпциг є прикладом безперервного та комплексного процесу інновацій. Цей процес включає цифрову трансформацію, а також нетехнічні, соціально орієнтовані цілі.

Будучи однією з трьох основних міських територій Саксонії, Лейпциг зосереджує свою інтегровану концепцію міського розвитку на ширших цілях регіонального планування, таких як План розвитку Саксонії та Регіональний план для Західної Саксонії. Оскільки процеси зростання та розвитку не закінчуються на кордонах міста, а є регіональними, існуючі регіональні партнерства слід розвивати та розширювати.

2.4. КОНЦЕПЦІЯ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ [29]

Концепція просторового розвитку ОТГ є інструментом просторового планування.

Це документ, що відображає стратегічні напрямки розвитку території зі врахуванням всіх ключових сфер її життєдіяльності — соціальну, економічну, мобільність, навколишнє середовище та ландшафт, культуру, історичну спадщину, освіту, охорону здоров'я та ін.

Розробка концепції обов'язково передбачає залучення всіх заінтересованих сторін (жителів, бізнесу, громадськості).

Документ розробляється базуючись на інтегрованому та стратегічному підходах до планування територій. Концепція просторового розвитку може розроблятися для різних за масштабом адміністративних одиниць: як для території ОТГ, так і для території області або окремо взятого населеного пункту.

Концепція просторового розвитку в Україні належить до так званих неформальних документів (soft planning). Розробка та впровадження таких документів, на відміну від формальної містобудівної документації, жорстко не регулюються законодавством.

									Лист
									62
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

Можливі напрямки використання концепцій просторового розвитку:

- включення до стратегії розвитку ОТГ;
- підґрунтя для технічних завдань з розробки містобудівної документації;
- використання в ході заходів з учасницького планування та громадського залучення;
- підготовка інвестиційних паспортів та пропозицій для потенційних інвесторів;

Структура концепції просторового розвитку ОТГ

Вступ містить:

- мету концепції та опис етапів її створення;
- опис процесу участі жителів та представників інших заінтересованих сторін у розробці концепції просторового розвитку (хто, коли та яким чином був залучений)
- інформацію про опорні документи та джерела даних, що були використані.

Структурний аналіз містить:

- секторальний аналіз;
- загальну аналітичну мапу, що відображає ключові тенденції розвитку;
- результати PEST, SWOT та TOWS аналізу;
- аналіз заінтересованих сторін;
- аналіз альтернативних сценаріїв розвитку громади.

Є базою для визначення цілей майбутнього розвитку.

Просторові аспекти та взаємозалежності представляються відповідними схемами.

«Картина майбутнього» громади (візія)

Відображає: візію, цілі та пріоритетні напрямки розвитку території.

Базується на аналізі альтернативних сценаріїв розвитку.

Представлена у вигляді схеми із текстовим описом.

Концепція

Представлена інтегрованою мапою, що є результатом синтезу ключових напрямків розвитку та набором різноманітних тематичних схем.

Поєднує візію та план території (наприклад, схема планування території ОТГ).

Дорожня карта (впровадження)

Дорожня карта відповідає на питання: як? хто? і коли?

Передбачає розробку послідовних кроків імплементації концепції.

Складові: дорожня карта впровадження, матриця проектів, вибір фокусованої території та демонстраційних проектів.

Основні характеристики концепції просторового розвитку в контексті ОТГ:

Координаційний інструмент

- допомагає налагодити діалог між різними групами заінтересованих сторін щодо майбутнього розвитку території. Процес створення концепції є рівнозначно важливим, як і результат;

- сприяє консенсусу між різними рівнями врядування (місцевим – районним – обласним) та всередині громади;

- дає можливість запланувати розвиток враховуючи прилеглі території: перспективний план об'єднання, сусідні населені пункти, зовнішні точки тяжіння тощо;

- гнучко реагує на зміни та пристосовується до контексту та проблематики окремої ОТГ.

Просторове дослідження

- окреслює поточну соціально-економічну ситуацію в ОТГ;

- надає загальне бачення розвитку всієї ОТГ. Відображає зони, придатні для сталого економічного розвитку та визначає відповідні пріоритетні території.

										Лист
										64
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

Окреслює, які елементи та території мають залишитися недоторканими або зазнати незначного розвитку чи трансформації;

- встановлює пріоритетність окремих сильних сторін (якостей, ідентичності територій) та потенціал для розвитку громади і визначає стратегії того, як об'єднана територіальна громада може скористатися певними сильними сторонами та потенціалами, при цьому подолавши проблеми та уникнувши потенційних загроз.

Неформальний план

- не несе юридичних зобов'язань для користувачів землі, однак має бути врахований органами місцевого самоврядування;

- створює аналітичну основу для формування технічних завдань на розробку містобудівної документації;

- включає створення сценаріїв розвитку соціальної та транспортної інфраструктури, екологічного аудиту та ландшафтного плану території ОТГ, а також розробку пілотних проектів залучення інвестицій.

Запропоноване в концепції бачення просторового розвитку ОТГ має бути відображено та деталізовано у містобудівній документації, а також може слугувати основою для формування місцевої стратегії розвитку та розробки окремих проектів.

										<i>Лист</i>
										65
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>						

Рис. 2.1. Механізм втілення концепції просторового розвитку через стратегічну та просторову документацію.

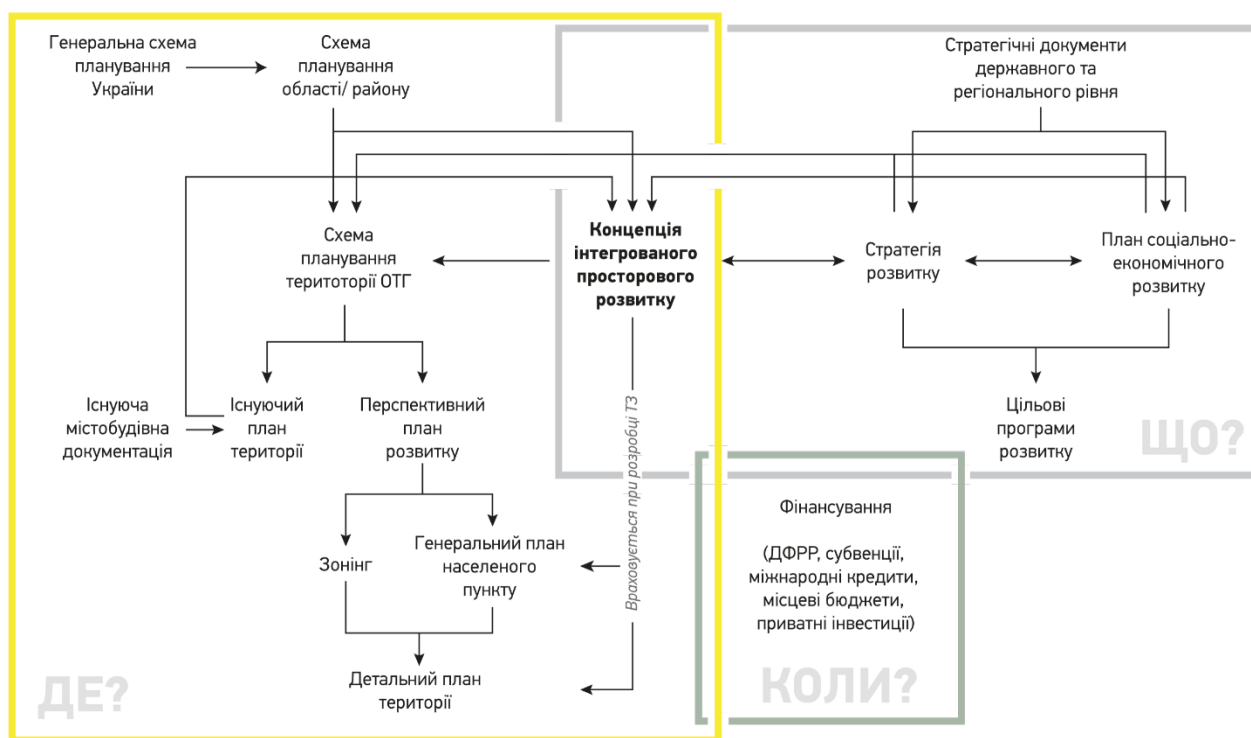

Рис. 2.2. Зв'язок концепції просторового розвитку з інструментами стратегічного та просторового розвитку на різних рівнях врядування.

2.5. ІНТЕГРОВАНЕ ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ [30]

Термін **інтегроване просторове планування** містить дві важливі характеристики: «інтегрованість» та «простір».

«**Інтегрованість**», в нашому випадку, означає врахування при плануванні розвитку території всіх сфер життєдіяльності (економіки, мобільності, освіти, медицини, сфери послуг, історії, культури, екології, ландшафту) та залучення широкого кола заінтересованих сторін (локальних бізнесів, громадських ініціатив, представників влади).

«**Простір**» означає, що будь-які планувальні рішення мають бути покладені на мапу території.

Рис.2.3. Інтегроване просторове планування цінне для планування розвитку територій громад через те, що виконує координуючу функцію кількох процесів

Місце підходу інтегрованого планування у взаємодії з іншими — «Стратегічне просторове планування», «М'яке просторове планування», «Неформальне просторове планування», «Регіональне планування», «Міське планування» .

Окрім «інтегрованого», існують і інші різновиди «просторового планування». На схемі (рис. 2.4.) зображені протилежні пари різних підходів у

просторовому плануванні, і вказані критерії їх виділення. Інтегроване просторове планування є визначеним за критерієм цілісності і його протилежністю є секторальне планування, увага якого звернена на окремих секторах.

Рис. 2.4. Зображені протилежні пари різних підходів у просторовому плануванні

2.6. КЛЮЧОВІ ЗМІНИ У СФЕРІ ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ

[31]

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗЕМЕЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ ЩОДО ПЛАНУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ

визначає нові підходи в розробленні земельної та містобудівної документації, які дають новий інтегрований інструмент управління територією та ресурсами територіальної громади (ТГ).

Комплексний план просторового розвитку території територіальних громад (КП) – це одночасно містобудівна документація на місцевому рівні та документація із землеустрою, що розробляється на всю територію ТГ.

КП визначає основні принципи і напрями формування:

- єдиної системи громадського обслуговування населення;
- дорожньої мережі;
- інженерно-транспортної інфраструктури;
- інженерної підготовки і благоустрою;
- цивільного захисту території та населення від небезпечних природних і техногенних процесів;
- охорони земель та інших компонентів навколишнього природного середовища, формування екомережі;
- охорони і збереження культурної спадщини та традиційного характеру середовища населених пунктів.

КП розробляється:

- за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради;
- на уніфікованій електронній картографічній основі у формі електронного документа та підписуються електронними підписами відповідальних осіб, що його розробили;
- розробником є суб'єкт господарювання, який має право на розроблення даного виду документації, тобто має у своєму штаті сертифікованих архітектора та інженера-землевпорядника.

Загальні характеристики КП:

- зміни можуть вноситися за результатами містобудівного моніторингу, але не частіше одного разу на рік;
- строк дії не обмежується;
- склад та зміст комплексного плану визначаються Кабінетом Міністрів України у Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації (Порядок ще не оновлений);
- проект комплексного плану узгоджується з органами місцевого самоврядування, що представляють інтереси суміжних територіальних громад;
- комплексний план та генеральні плани підлягають проходженню громадських обговорень проекту, здійсненню стратегічної екологічної оцінки, розгляду архітектурно-містобудівною радою відповідного рівня, експертизі;
- виконавчий орган відповідної сільської, селищної, міської ради протягом п'яти робочих днів з дня затвердження комплексного плану забезпечує внесення до Державного земельного кадастру та містобудівного кадастру відомостей про його об'єкти, що складають проектні рішення;
- доступ до матеріалів комплексного плану, крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом, не може обмежуватися та викладається на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади;
- фінансування робіт з планування території, проведення містобудівного моніторингу здійснюється за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів, коштів міжнародної технічної та/або фінансової допомоги, у тому числі у вигляді грантів.

Концепція інтегрованого розвитку території територіальної громади – документ стратегічного планування, який не є містобудівною документацією, на відміну від КП.

Концепція інтегрованого розвитку території:

Після затвердження КП не підлягають розробленню:

- визначає довгострокові, міждисциплінарні, просторові та соціально-економічні пріоритети розвитку території;
- є вихідними даними для розроблення містобудівної документації на місцевому рівні;
- відповідає державним і регіональним програмам розвитку та затверджується відповідним органом місцевого самоврядування;
- може розроблятися на замовлення органу місцевого самоврядування із залученням місцевих мешканців, суб'єктів господарювання, що зареєстровані т а/або здійснюють господарську діяльність на території відповідної територіальної громади або мають намір здійснювати таку діяльність у межах відповідної території;
- проект землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду т а водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів;
- схема землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальної одиниці на територію відповідної територіальної громади;
- проекти землеустрою щодо впорядкування території відповідних населених пунктів цієї громади;
- плани земельно-господарського устрою території відповідних населених пунктів цієї громади;
- проекти землеустрою щодо впорядкування територій для містобудівних потреб (для територій, на які затверджено детальні плани території або для яких комплексний план містить планувальні рішення детальних планів територій).

ЗМІНИ ЗГІДНО З ЗАКОНОМ

- ▶ тепер просторове планування забезпечує прозорий та неконфліктний механізм врахування громадських та приватних інтересів через громадські обговорення у громаді;
- ▶ об'єднання містобудівної та землевпорядної документації, що спрощує управління ресурсами та планування території громади;
- ▶ врахування потреб мешканців завдяки розробці Концепції інтегрованого розвитку;
- ▶ формування земельних ділянок може здійснюватись за комплексними планами просторового розвитку території територіальних громад, генеральними планами населених пунктів, детальними планами території. Відомості про ці земельні ділянки підлягають внесенню до Державного земельного кадастру.

										Лист
										70
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

2.7. ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД У СФЕРІ ПЛАНУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД [32]

Планування інтегрованого розвитку територіальних громад в умовах трансформації суспільних відносин

У сучасних умовах становлення громадянського суспільства у країні особливий наголос робиться на визначення питань сталого розвитку громад та забезпечення його довготривалості. Сучасним інструментом впровадження принципів сталого розвитку, що спрямовує досягнення та реалізацію домовленостей між громадою, владою, бізнесом стосовно довгострокових пріоритетів розвитку територіальної громади, є інтегрований розвиток. Визначення планування інтегрованого розвитку громад передбачається через стимулювання розроблення із залученням громадськості та зацікавлених сторін та затвердження органами місцевого самоврядування концепцій інтегрованого розвитку громад та планів дій із реалізації їхніх положень. Політика у сфері розвитку громад та територій щодо інтегрованого розвитку об'єднаних територіальних громад ґрунтується на положеннях міжнародного рівня та спрямована на реалізацію Цілі № 11 «Сталий розвиток міст та громад. Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і населених пунктів» Цілей Сталого Розвитку ООН, затверджених 25 вересня 2015 року Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року» [33] , пункту 11 статті 1 Указу Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [34] та основних положень Лейпцизької хартії «Міста Європи на шляху сталого розвитку» [27] . Основні стратегічні цілі інтегрованого розвитку європейських країн, визначені Лейпцизькою хартією «Міста Європи на шляху до сталого розвитку», беззаперечно, створюють підвалини для напрацювання концепцій інтегрованого розвитку міст не лише у країнах Європи, а й у тих країнах, що обрали для себе європейський вектор розвитку й продовжують рухатися цим шляхом.

						Лист
						71
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

Лейпцизька хартія стійких європейських міст ґрунтується на тому, що інтегрований підхід до міського планування – це необхідна передумова для довгострокового розвитку європейських міст. Згідно із цим документом, політика інтегрованого розвитку міських територій є процесом, у якому координуються просторові і тимчасові аспекти основних напрямів міського розвитку. Політика інтегрованого розвитку населених пунктів реалізується через так звані інтегровані плани місцевого планування та розвитку. Вони забезпечують просторову, тимчасову і фактичну координацію та інтеграцію різних політик, планові ресурси для досягнення поставлених цілей із використанням специфічних інструментів. Проте європейські аналітики чітко розуміють, що варто підтримувати та впроваджувати інтегрований розвиток і для решти самоврядних територій. В умовах об'єднання територіальних громад та подальшого їх розвитку питання синергетичного ефекту поєднання просторового розвитку та пріоритетних завдань місцевого спрямування є вельми актуальним та визначальним для вдосконалення трансформаційних процесів децентралізації повноважень.

Напрями запровадження інтегрованого розвитку територіальних громад стають більш ефективними через розроблення із залученням громадськості, учасників та зацікавлених сторін та затвердження органами місцевого самоврядування концепцій інтегрованого розвитку громад та планів дій з реалізації їх положень. Концепція інтегрованого розвитку громади – це документ стратегічного планування, що визначає довгострокові, міждисциплінарні, просторові та соціально-економічні пріоритети розвитку громади, розробляється із залученням місцевих мешканців та інших заінтересованих сторін, є передумовою розроблення містобудівної документації на місцевому рівні на принципах сталого розвитку з метою підвищення якості життя, доступності та рівності можливостей, сприяння розвитку соціальних відносин громадян та ділової активності, оптимізації адміністративної діяльності, координується з державними і регіональними програмами розвитку. Плани дій із реалізації положень концепцій інтегрованого розвитку громад розробляються на основі

						Лист
						72
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

кращих практик інтегрованого розвитку громад та забезпечують узгодження містобудівної документації, програм соціально-економічного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування, місцевих бюджетів із положеннями концепцій. При цьому потребує подальшої розробки та вдосконалення механізми планування інтегрованого розвитку громад в умовах децентралізації.

За підтримки Програми «U-LEAD з Європою» представники органів місцевого самоврядування брали участь у програмі «Інтегроване просторове планування для об'єднаних територіальних громад». Програма була спрямована на підвищення компетенцій представників громад у питаннях стратегічного просторового розвитку та сталого землекористування. Участь у програмі визначала розробку учасниками концепції стратегічного просторового розвитку під керівництвом міжнародної команди експертів. Цей документ дозволяє запланувати довгостроковий інтегрований розвиток всієї території громад, з урахуванням національного та регіонального контекстів, з акцентом на стале використання природних ресурсів та земель. Відповідаючи на просторові, економічні, екологічні та соціальні виклики, що стоять зараз перед об'єднаною громадою, концепція просторового розвитку передбачає також створення концепцій розвитку соціальної та транспортної інфраструктури, екологічного аудиту та ландшафтного плану території громад, а також розробку пілотних проєктів залучення інвестицій [35].

Напрями роботи програми визначали розробку концепції сталого розвитку громади в контексті регіону та всієї країни, підвищення компетенцій співробітників громад у питаннях просторового розвитку, планування стратегічно ефективного використання земель і природних ресурсів, розробку стратегічних концепцій транспортної та соціальної інфраструктури, напрацювання прототипів пілотних проєктів для залучення інвестицій, обмін досвідом та кращими практиками з представниками інших українських громад. За результатами діяльності програми представники органів місцевого самоврядування визначили необхідність запровадження планування

									Лист
									73
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

інтегрованого розвитку об'єднаної територіальної громади, деякі пілотні проєкти вже реалізовано у вигляді концепцій інтегрованого розвитку міст.

Інтегрований розвиток громад зумовлює застосування нового підходу до реалізації його стратегічної політики. Цей підхід і визначається саме інтегрованим, оскільки поєднує взаємну дію економічного, соціального, екологічного і структурного розвитку територій. Концепція інтегрованого підходу у розвитку міст розроблена в 90-х рр. ХХ ст. у зв'язку з проєктами оновлення районів у несприятливих умовах. Інституціональна основа інтегрованого підходу до оновлення міського середовища визначена Європейською комісією шляхом пілотних проєктів, що стосуються міст [36].

Питання інтегрованого розвитку територій та міст, що є визначальними для європейської спільноти та декларовані лейпцизькою хартією «Міста Європи на шляху до сталого розвитку», гармонізують базові чинники для напрацювання концепцій інтегрованого розвитку міст та територій. Лейпцизька хартія стійких європейських міст означає інтегрований підхід до міського планування як необхідний системостворюючий елемент довгострокового планування розвитку міст та територій. Завдяки інтегрованим проєктам місцевого планування та розвитку забезпечується поєднання пріоритетних та територіальних спрямувань громад. У нашій країні впровадження таких проєктів довгострокового планування та розвитку потребує розробки організаційних форм та удосконалення методичних та технологічних інструментів не лише в містах, а й у селах та селищах, новоутворених об'єднаних територіальних громадах, саме тому нас цікавлять у тому числі й сільські, приміські та заміські території [37]. Саме територіальний розвиток в умовах децентралізації та демократизації суспільних відносин спонукає до пошуку сучасних інтеграційних механізмів розвитку територіальних громад.

РОЗДІЛ 3.
КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ МІСТ:
НЕОБХІДНІСТЬ ТА МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ В
УКРАЇНІ

<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>	<i>Лист</i>
					75

3.1. СПРИЯННЯ ІНТЕГРОВАНОМУ РОЗВИТКУ МІСТ В Україні

2016 році український уряд зобов'язався впровадити принципи Лейпцизької хартії як моделі сталого розвитку міст. З огляду на це проєкт «Інтегрований розвиток міст в Україні II» спирається на потенціал для покращення інтегрованого розвитку міст (ІРМ) в Україні шляхом застосування та закріплення підходів ІРМ в процесах контролю на національному та місцевому рівнях.

З 2023 року проєкт допомагає в таких важливих аспектах як: адаптація консалтингової програми при запровадженні національної політики розвитку міст, яка спрямована на узгодження існуючої нормативно-правової бази для планування, будівництва та реконструкції з метою вступу до ЄС; консультування громад щодо розробки або оновлення основ просторового та стратегічного планування концепцій, інтегрованого розвитку міст (КІРМ) або програм

						Лист
						76
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

комплексного відновлення (КПВ), а також забезпечення практично-орієнтованих навчальних заходів з розвитку професійних компетенцій.

Мета

Удосконалено передумови для покращення національної політики інтегрованого розвитку міст, які пов'язані з конкретними питаннями щодо впровадження національної політики розвитку та відновлення міст, а також із метою вступу до ЄС.

Методи роботи

За дорученням Федерального уряду Німеччини та Державного секретаріату Швейцарії з економічних питань (SECO) проєкт реалізується у Вінниці, Чернівцях, Полтаві, Львові, Житомирі, Харкові, Мелітополі, Миколаєві та Подільському районі Києва.

Основними сферами діяльності є національна стратегія розвитку міст та житлова політика, практика сприяння розвитку міст, сприяння місцевому економічному розвитку та вдосконаленню роботи місцевих адміністрацій. Міський досвід поширюється через навчальну мережу та відображається в політичних процесах національного рівня.

Актуальність розроблення концепції інтегрованого розвитку міст пояснюється можливістю розв'язання важливих завдань міського розвитку на основі дотримання та реалізації принципів забезпечення територіальної цілісності шляхом більш збалансованого соціального та економічного розвитку регіонів та підвищення їх конкурентоздатності; стимулювання розвитку, спричиненого виконанням міських функцій та поліпшенням взаємовідносин міста й села; сприяння більш збалансованій транспортній доступності; розширення доступу до інформації та знань; зменшення збитків, завданих навколишньому середовищу; підвищення цінності та захист природних ресурсів і природної спадщини; примноження культурної спадщини як фактору розвитку європейських міст; розроблення енергетичних ресурсів та забезпечення енергетичної безпеки; заохочення високоякісного сталого туризму; обмеження впливу природних катастроф тощо [27].

Структурні елементи концепції інтегрованого розвитку міста наведено на рис. 3.1.

Під політикою інтегрованого міського розвитку розуміють одночасне й справедливе врахування потреб та інтересів, релевантних для розвитку міста. Перевагою такого підходу є те, що політика інтегрованого міського розвитку є процесом, у якому координуються просторові, секторальні й тимчасові аспекти ключових сфер міської політики. Важливим підходом є залучення до її розроблення та реалізації суб'єктів господарювання, зацікавлених учасників та широкої громадськості. Інтегрована політика міського розвитку є ключовою передумовою втілення в життя Європейської стратегії сталого розвитку. Її здійснення полягає у завданні європейського масштабу, в рамках якого необхідно враховувати місцеві особливості та дотримуватися принципу субсидіарності [27].

Принципи управління інтегрованим розвитком міст є більш новими порівняно з тими, що передбачені методикою та методологією стратегічного планування територіального розвитку. Важливими складовими інтегрованого управління визначаються такі елементи:

- 1) принципи, що забезпечують найголовніший аспект сталого розвитку та управління середовищем;
- 2) політика характеру політичної участі та заангажованості, які необхідні для підтримки територій;
- 3) співпраця полягає в моделях управління й угоди для розподілу відповідальності в роботі з різними зацікавленими сторонами;
- 4) процесом є узгодження концепцій та цілей для управління й моніторингу виконання дій;
- 5) політикою є задоволеність потреб населення, повага місцевих традицій, виконання норм національної та європейської нормативної бази;
- 6) планом є інтеграція територіального та тематичного планування;
- 7) програмою є дії з досягнення обумовлених цілей [27].

										Лист
										78
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

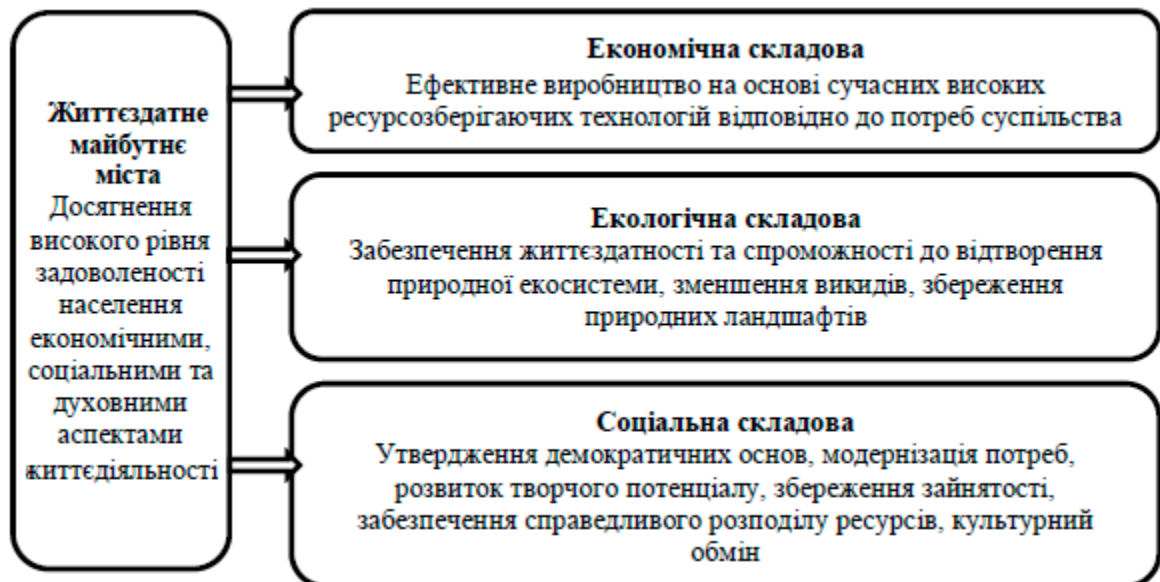

Рис. 3.1. Зміст концепції інтегрованого розвитку міста [27]

Отже, політика інтегрованого розвитку міських територій є процесом, в якому координуються просторові та тимчасові аспекти основних напрямів міського розвитку. Вони забезпечують координацію та інтеграцію різних політик, планові ресурси для досягнення поставлених цілей з використанням специфічних інструментів. Ці плани розробляються місцевими адміністраціями за участі зацікавлених представників широкої громадськості, а також із залученням економічних суб'єктів, структур громадянського суспільства, специфічних громадських груп і населення загалом. У політиці інтегрованого розвитку важливим є використання як концепції універсальності, що визначає загальні пріоритети та дає змогу порівнювати рівні розвитку територій, ранжувати їх та використовувати наявний досвід соціально-економічного розвитку, так і концепції унікальності, за якої забезпечується максимальне врахування особливостей культурного та соціально-економічного розвитку міста.

Концепція інтегрованого розвитку увібрала в себе переваги багатьох сучасних підходів до управління місцевим економічним розвитком, сутність яких полягає в тому, що основна увага переноситься на визначення способів ефективного використання робочої сили та наявних ресурсів; змінюються

3.2. СУЧАСНІ ПРОЄКТИ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ [32]

Для створення конкурентоспроможних територіальних громад та подальшого їх розвитку важливими є напрями формування, розробки та використання документів, в яких визначаються цілі, завдання та проєкти розвитку територій громад. Базуючись на основних **положеннях Лейпцизької Хартії**, залучаючи представників територіальної спільноти, місцева влада розробляє та впроваджує **Концепції інтегрованого розвитку**. Вони є неформальним плануванням просторового розвитку територій, не визначені чинною нормативно-законодавчою базою, однак у сучасних умовах трансформації суспільних відносин виступають підґрунтям для подальшої розробки генеральних планів міст та населених пунктів, детальних планів територій, іншої містобудівної документації.

У сучасних умовах важливим питанням постає вивчення зарубіжного досвіду планування інтегрованого розвитку міст та територій та його запровадження в нашій країні. **Проєкт «Інтегрований розвиток міст в Україні»** був створений у рамках міжурядової співпраці України та **Німеччини**. Метою проєкту є розробка та впровадження концепцій інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва, Житомира, Полтави, Львова, Чернівців, Вінниці, Мелітополя, Харкова з урахуванням потреб всіх верств населення та територіальної громади. Виконавцем проєкту стала німецька урядова компанія «Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH», а фінансують його Уряди Німеччини та Швейцарії. Уряд Німеччини фінансує проєкт у розмірі 7,25 млн євро, Уряд Швейцарії надає 1,85 млн євро.

Метою Концепції інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва є окреслення ключових просторових та змістовних принципів розвитку району на найближчі 10 років. У розробці брали участь представники державної, міської та районної влади, члени партнерських організацій, кияни й мешканці Подільського району. Проєкт «Інтегрований розвиток міст в Україні»

									Лист
									81
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

впроваджений в шести містах, а у 2018 році до проекту долучився Подільський район Києва. Він співмірний таким містам, як Житомир або Чернівці, кількість населення майже 300 000 мешканців та складається із трьох частин: Старий Поділ, Куренівка та Виноградар. Інтегроване міське планування району великого міста є інструментом до створення стратегій просторового розвитку, що передбачає залучення усіх зацікавлених сторін та тісну міждисциплінарну взаємодію [39].

Концепція інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва передбачає реалізацію кількох великих проєктів: реконструкцію Контрактової площі, пішохідної частини вулиці Сагайдачного, оновлення деяких кварталів на старому Подолі, реновацію колишніх промислових територій старих заводів. У баченні розробників концепції, якість життя жителів Подолу покращать формування зелених вулиць; облаштування зелених публічних просторів; розвиток інфраструктури для перебування людей: велодоріжки, альтанки, спортивні майданчики, променадні стежки; охорона і підтримка кладовищ; збереження цінних ландшафтів шляхом накладення мораторію на будівництво; підтримка територій садибної забудови; озеленення промислових зон; облаштування парку на Рибальському острові із публічним простором, пішохідною та велосипедною інфраструктурою; бульвари зазнають комплексної трансформації; відновлення місцевих малих річок і струмків.

Інтегрована концепція розвитку центральної частини Львова задіяла приблизно 90 українських та міжнародних експертів із місто- планування, транспорту, архітектури й соціології. Інтегрована концепція є практичним посібником, в якому зібрано усі важливі проєкти з розвитку історичної частини Львова, що заплановані на наступні 10 років. Розрізняють проєкти, які перебувають на стадії впровадження, та ідеї проєктів, що повинні впроваджуватися міською радою чи іншими громадськими організаціями, заходи об'єднано відповідно до тематичних груп: культурна спадщина міста, житлове господарство, громадський простір, транспортна та технічна інфраструктура, економіка та торгівля, туризм, соціальна та культурна сфери.

										Лист
										82
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

Також всі проекти нанесено на тематичну та загальну карту, де видно тісні зв'язки між окремими секторами та взаємодію між ними.

Використання потенційного ефекту взаємодії проектів є важливою складовою стратегічного підходу до майбутнього розвитку міста[40].

Інтегрована концепція розвитку центральної частини Львова конкретизує загальні цілі розвитку історичної частини міста, зокрема, «Стратегію сталого розвитку міста Львова» та «Стратегічний план збереження історичного центру у Львові», на основі генерального плану. В Інтегрованій концепції розвитку центральної частини Львова аспекти енергозбереження та сталого розвитку присутні у всіх сферах. Між окремими галузями є тісний зв'язок та взаємні впливи. Підтримка і використання можливих синергетичних ефектів є важливою складовою стратегічних засад майбутнього розвитку міста. Зона дії Інтегрованої концепції розвитку центральної частини Львова охоплює площу близько 1,9 км², територія орієнтується головним чином на межі, визначені ареалом культурної спадщини ЮНЕСКО, частина охопленого проектом ареалу розташована на території Галицького району міста, а також у Личаківському районі міста.

Цікавим аспектом Інтегрованої концепції розвитку центральної частини Львова є поєднання публічних інвестицій та приватних вкладень, що найбільш актуально для старих житлових будинків поблизу міських парків та скверів. Концентрація фінансових надходжень на території незначного простору може надати найбільший позитивний ефект для міського розвитку.

В Інтегрованій концепції розвитку Полтави 2030 визначено шість пріоритетних сфер розвитку міста, визначаються шляхи досягнення диверсифікації економіки креативними та екологічно дружніми індустріями, посилення позицій Полтави як міста обласного значення, розвитку сфери туризму та рекреації, вирішення питань розвитку житлової сфери та створення Плану сталої мобільності міста.

Суть концепції у тому, що життя у місті треба планувати так, щоби людям було зручно на вулицях, з'явилося більше туристів, а інвестори захотіли вкладати кошти в різні проекти. У концепції «Полтава 2030» міститься 62

										Лист
										83
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

проекти, які мають зробити місто кращим. Виділимо із них ті, які стосуються конкретних дій:

1) Реконструкція вулиці Соборності. Продовжити пішохідну зону вулиці Соборності від «Злато місто» до вулиці Конституції, включаючи Петровський парк. Площу перед театром ім. Гоголя облаштувати сухими фонтанами та артоб'єктами.

2) Реконструкція Центрального ринку.

3) Планування Київської промзони.

4) Будівництво конгрес-центру, бізнес-парку, тренінгового центру.

5) Інвентаризація зовнішньої реклами під один стандарт.

6) Будівництво нового житла.

7) Ревіталізація промислових зон. Реновація колишніх промислових приміщень в арт-об'єкти: виставки, спортивні майданчики.

8) Створення Програма енергоефективності.

9) Екобудівництво.

10) Вуличне освітлення на сонячних батареях.

11) Дендропарк-Поле Полтавської битви.

12) Будівництво сімейного парку розваг «Полтава Ленд».

13) Будівництво реабілітаційного центру для оздоровлення людей.

14) Будівництво лабораторії, яка буде слідкувати за станом довкілля у місті.

15) Будівництво сонячної електростанції потужністю 20 МВт на рік.

16) Створення PR-відділу в міськвиконкомі, який займатиметься піаром і рекламою міста.

Виходячи з поставлених завдань розвитку у 2030 році Полтава має бути: містом з диверсифікованим екологічно чистим виробництвом; містом прикладних наук, освіти, економіки знань та креативних індустрій; потужним регіональним центром та осередком української культури; привабливим туристичним центром, центром рекреації та реабілітації; містом комфортного проживання мешканців [41].

						Лист
						84
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

Концепція інтегрованого розвитку Житомира 2030 визначає основні напрямки розвитку міста, дозволяє збільшити рівень добробуту і задоволеності громади, залучити міжнародних інвесторів та донорів, адже однією з основних умов сталого розвитку громади в умовах децентралізації є наявність стратегії розвитку. Житомир працює у цьому напрямку разом із Полтавою, Вінницею, Чернівцями, Львовом, Харковом, Мелітополем і Подільським районом Києва. Проєкт має назву «Інтегрований розвиток міст в Україні II» та фінансується Урядами Німеччини та Швейцарії. Концепція інтегрованого розвитку визначає Житомир як ефективне, інноваційне, активне, комфортне, зелене, інклюзивне місто.

Ідея розробки Концепції інтегрованого розвитку та різноманітних інвестиційних проєктів передбачає обмін досвідом з іншими містами. Окрім Концепції інтегрованого розвитку Житомира до 2030 року, в рамках Проєкту було розроблено План сталої міської мобільності із залученням широкого кола експертів та місцевих жителів. План сталої міської мобільності визначає шість пріоритетів розвитку мобільності м. Житомир, а також заходи для кожного пріоритету, які базуються на аналізі існуючої ситуації та поставлених цілей розвитку мобільності. Працівники органів місцевого самоврядування взяли участь в тренінгах та семінарах за програмою підвищення кваліфікації «Кваліфікація 2030». Навчальні заходи дозволили покращити співпрацю, комунікацію та координацію між різними структурними підрозділами Житомирської міської ради. Учасники розширили свої знання у сферах поводження з відходами на муніципальному рівні, міської мобільності та проєктного менеджменту. Варто зауважити, що проєкт дозволив активізувати громадянське суспільство в місті та започаткував нові практики залучення громадян до процесів планування та розвитку міста шляхом проведення форумів інтегрованого розвитку, щорічного урбаністично-культурного фестивалю «Майстерня міста Житомир», фокус-груп, різноманітних урбан-зустрічей та інших громадських заходів. На цій платформі аналізується інформаційна складова інтегрованого розвитку Житомира [42].

Завдяки розробленню «Інтегрованої концепції розвитку середмістя Чернівців» місто одним із перших в Україні отримало сучасний європейський інструмент містопланування [43], сформульовано стратегію сталого розвитку кварталів середмістя, визначено основні зони діяльності за такими напрямками, як «Містобудування та житло», «Транспорт», «Технічна інфраструктура», «Культура та культурна спадщина», «Освіта, наука та соціальна політика», «Економіка та зайнятість», «Туризм», «Громадський простір», «Екологія і захист клімату» та «Модернізація управління». Реалізація перерахованих у цих розділах проєктів запланована на наступні 15 років.

Сфера дії інтегрованої концепції для середмістя Чернівців простягається на площі 650,65 га. Проєктна територія включає історичне середмістя, територію колишньої резиденції митрополитів Буковини та Далмації, що є об'єктом всесвітньої спадщини UNESCO, а також територію між вокзалом та рікою Прут. Відповідно до цієї стратегії до 2030 року Чернівці мають стати містом традицій та майбутнього; містом з гідними умовами проживання для всіх груп мешканців; зростаючим культурним, туристичним та економічним центром; компактним містом з ефективними системами комунальних адміністрацією.

Інтегрована концепція розвитку середмістя визначає Чернівці як місто із сучасною та якісною інфраструктурою, місто науки та креативної економіки, інноваційне місто культури й традицій, місто туризму й торгівлі, комфортне для проживання місто, місто здорових людей [44]. Окрім цього, визначено секторальні концепції реалізації проєкту щодо розвитку торгівлі, співпраці з регіоном, розвитку житлових районів. Відповідно до поставлених цілей на конкурсній основі вибрано низку проєктів та заходів, які будуть реалізовані до 2030 року.

Концепція інтегрованого розвитку міста Вінниця 2030 також є основою розвитку відповідної території. Цей документ визначає просторові та змістові пріоритети і є другим за значенням документом цілісного розвитку міста після Генерального плану та слугує основною передумовою для більш детального планування галузей розвитку міста, описує планування від абстрактного до

						Лист
						86
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

конкретного – має частину із загальним описом візій розвитку міста, проекти та визначені заходи в кожній із сфер життя та діяльності, базується на міжнародних принципах сталого розвитку. Такий підхід дає місту можливість слідкувати за тенденціями розвитку міст України та інших країн, зокрема європейських, і в порівнянні розуміти свої слабкі та сильні сторони. Концепція інтегрованого розвитку міста Вінниця 2030 є наступницею Стратегії розвитку Вінниці 2020 та її логічним продовженням [45].

Це означає, що місто розпочало більш комплексно, цілісно, інтегровано розглядати свій розвиток і усвідомлювати необхідність залучення широкого кола учасників до планування та реалізації цілей.

Паралельно з напрацюванням Вінниці у рамках проекту «Інтегрований розвиток міст в Україні» було дано старт іншим важливим інфраструктурним проектам, які мають реалізовуватися за принципами інтегрованості та справляють міжсекторальний вплив на розвиток окремих районів міста. Два такі проекти стосуються району Замостя. Це інфраструктурний проект “Вінницька Миля”, який передбачає комплексну реконструкцію проспекту Коцюбинського, створення комфортного міського середовища для жителів і користувачів цієї вулиці. Ще один проект – реконструкція парку «Хімік». Хоча він є інфраструктурним, його основна мета – напрацювання кейсу з партисипації жителів міста на початкових етапах створення проектів міського розвитку. Інший проект стосується створення транспортної моделі міста, яка, враховуючи головні ідеї цієї Концепції, має на меті створення оптимальної моделі розвитку міської мобільності Вінниці. Хоча ці проектні ідеї розробляли паралельно, вони органічно включені як проекти у візіях і галузевих частинах Концепції інтегрованого розвитку міста Вінниця 2030, оскільки є міжгалузевими, а їх реалізація матиме значний вплив на окремі сфери життя та окремі райони міста.

Загалом до кінця 2023 року Вінниця, Житомир, Полтава, Чернівці, Львів та Подільський район Києва будуть впроваджувати Концепції інтегрованого розвитку міст та План сталої міської мобільності, а нові учасники, міста Харків

										Лист
										87
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

та Мелітополь розроблятимуть ці стратегічні документи. До цього процесу залучатимуться громадські організації та мешканці міст. Разом із представниками громади міста будуть продовжувати роботу над пріоритетними проєктними документаціями.

До другої фази проєкту «Інтегрований розвиток міст в Україні» було відібрано місто Мелітополь. Для розвитку міста проєкт визначає розробку планів інтегрованого розвитку міста, стійкої мобільності, розробку документації для інфраструктурних проєктів. Важливість співпраці місцевої влади та територіальної спільноти в рамках зазначеного проєкту дозволить мешканцям міста більш повно розуміти процеси інтегрованого розвитку [46].

Харків також приєднався до другої фази європейського проєкту «Інтегрований розвиток міст в Україні». Представники міської влади та представники Державного секретаріату з економічних питань Швейцарської Конфедерації (SECO), Швейцарського бюро співробітництва в Україні, Німецької федеральної компанії «GIZ», Львівської, Полтавської, Мелітопольської, Вінницької, Житомирської, Чорновицької міських рад та міста Києва, які беруть участь у проєкті підписали протокол про співпрацю з Німецькою федеральною компанією «GIZ» в рамках реалізації проєкту «Інтегрований розвиток міст в Україні II». Проєкт передбачає консультаційну підтримку експертів, обмін досвідом, підвищення кваліфікації співробітників міської ради, розробку концепції інтегрованого розвитку, плану стійкої мобільності і реалізацію демонстраційного проєкту. Таким може стати, зокрема, включення в план району елементів для маломобільних груп населення.

Харків – передове місто з сильною освітянською складовою, друге за чисельністю населення в країні. Місто приєднується до всеукраїнської мережі міст, які співпрацюють у вирішенні різних питань з розвитку, а також мають доступ до профільного міністерства для налагодження співпраці. Такий підхід з розробки концепції інтегрованого розвитку є новим в Україні, тому вимагає підтримки міжнародних експертів [46].

Досвід розроблення та реалізації Концепцій інтегрованого розвитку міст може бути використаний іншими містами України. Міста в Україні мають концентроване уявлення про загрози й виклики, що існують у зовнішньому середовищі, а також суттєво впливають на добробут і можливості сталого розвитку. Першочерговим напрямом планування інтегрованого розвитку міст є вибір проєктів та заходів, здатних досягти стратегічних та операційних цілей найбільш ефективним способом. При цьому найбільш вагомими стають не лише кількість та масштаби фінансування проєктів, але й механізми їх реалізації на сучасному етапі.

Найбільш за все територіальні громади потребують сьогодні зміцнення економічної складової розвитку та ефективної політики щодо зайнятості населення. При цьому комфортність територій для мешканців має не менше значення, ніж рівень доходів, і ці напрями забезпечуються можливостями впровадження ефективних управлінських практик. Застосування досвіду планування інтегрованого розвитку територіальних громад має ґрунтуватись на науковому дослідженні реального стану всіх сфер життєдіяльності спільноти, визначенні проблем та шляхів їх вирішення, окресленні пріоритетів та поєднанні всіх складових місцевого розвитку.

										<i>Лист</i>
										89
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>						

3.3. ІНТЕГРОВАНА КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ДЛЯ СЕРЕДМІСТЯ ЧЕРНІВЦІВ ТА МІСТА ВІННИЦЯ. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.

3.3.1. ІНТЕГРОВАНА КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ СЕРЕДМІСТЯ ЧЕРНІВЦІВ

Завдяки розробленню «Інтегрованої концепції розвитку середмістя Чернівців» місто одним із перших в Україні отримало сучасний європейський інструмент містопланування [43], сформульовано стратегію сталого розвитку кварталів середмістя, визначено основні зони діяльності за такими напрямками, як «Містобудування та житло», «Транспорт», «Технічна інфраструктура», «Культура та культурна спадщина», «Освіта, наука та соціальна політика», «Економіка та зайнятість», «Туризм», «Громадський простір», «Екологія і захист клімату» та «Модернізація управління». Реалізація перерахованих у цих розділах проєктів запланована на наступні 15 років.

Сфера дії інтегрованої концепції для середмістя Чернівців простягається на площі 650,65 га. Проєктна територія включає історичне середмістя, територію колишньої резиденції митрополитів Буковини та Далмації, що є об'єктом всесвітньої спадщини UNESCO, а також територію між вокзалом та рікою Прут. Відповідно до цієї стратегії до 2030 року Чернівці мають стати містом традицій та майбутнього; містом з гідними умовами проживання для всіх груп мешканців; зростаючим культурним, туристичним та економічним центром; компактним містом з ефективними системами комунальних адміністрацією.

Інтегрована концепція розвитку середмістя визначає Чернівці як місто із сучасною та якісною інфраструктурою, місто науки та креативної економіки, інноваційне місто культури й традицій, місто туризму й торгівлі, комфортне для проживання місто, місто здорових людей [44]. Окрім цього, визначено секторальні концепції реалізації проєкту щодо розвитку торгівлі, співпраці з регіоном, розвитку житлових районів. Відповідно до поставлених цілей на конкурсній основі вибрано низку проєктів та заходів, які будуть реалізовані до 2030 року.

									Лист
									90
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

Концепція є орієнтиром для діяльності міської ради та приватних осіб, визначає завдання кращої координації майбутніх інвестицій, бюджетних та грантових коштів. Отже, ІКРС є важливим документом майбутнього планування міського бюджету, а також подання заявок задля залучення зовнішніх та міжнародних ресурсів для фінансування проектів. Інтенсивна співпраця багатьох залучених сторін під час розроблення ІКРС допомогла створити нові комунікаційні структури як у міській раді, так і поза нею, залучивши фахових представників від громадськості. Для забезпечення ефективної реалізації ІКРС ці комунікаційні процеси необхідно розвивати й надалі. Отже, супровід реалізації ІКРС має надалі проводитись міждисциплінарною та міжвідомчою групою, що була створена міським головою [7].

Інтегрована концепція розвитку для середмістя Чернівців виконує одночасно багато функцій, а саме відображає стратегічне бачення розвитку основних сфер життя Чернівців, інформує та пояснює мешканцям міста сутність та логіку комунальних і приватних проектів, допомагає топ-менеджменту міста приймати ефективні рішення у сфері планування та використання державних фінансів, а також є підґрунтям для щорічного планування міського бюджету. Концепція є важливим документом для подання проектів на отримання фінансування з державних та міжнародних програм, служить інструментом управління, моніторингу та оптимізації діяльності міської адміністрації.

Сфера дії інтегрованої концепції для середмістя Чернівців простягається на площі 650,65 га. Проектна територія включає історичне середмістя, територію колишньої резиденції митрополитів Буковини та Далмації, що є об'єктом всесвітньої спадщини UNESCO, а також територію між вокзалом та рікою Прут. Відповідно до цієї стратегії до 2030 року Чернівці мають стати містом традицій та майбутнього; містом з гідними умовами проживання для всіх груп мешканців; зростаючим культурним, туристичним та економічним центром; компактним містом з ефективними системами комунальних послуг, зеленим та екологічним містом; містом із сучасною міською адміністрацією.

										Лист
										91
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

Візія інтегрованого розвитку Чернівців до 2030 року схвалена рішенням Чернівецької міської ради від 30 листопада 2017 року у формі принципів, цілей, оперативних цілей та загальних завдань для інтегрованого розвитку Чернівців.

Головні стратегічні та операційні цілі такі [7]:

1) місто із сучасною та якісною інфраструктурою (операційні цілі такі: вулиці, де є місце для всіх; ефективна система технічних мереж, які не шкодять візуальному образу міста; муніципальні послуги, орієнтовані на мешканців; місто екологічного транспорту; важливий вузол у регіональній та міжнародній транспортній мережі);

2) місто науки та креативної економіки (операційні цілі такі: місто кваліфікованих та освічених кадрів; місто університетів; інвестиційно привабливе місто; місто стартапів та креативного підприємництва; медичний кластер як модель інтеграції освіти, науки, медичної практики та технологій);

3) інноваційне місто культури й традицій (операційні цілі такі: місто з якісною культурною пропозицією; місто національних традицій та культур буковинських етносів; конкурентоспроможне місто на національній та світовій культурній карті; місто з визнаною та добре збереженою історико-культурною спадщиною);

4) місто туризму й торгівлі (операційні цілі такі: місто з активним та збереженим історичним середмістям; центри районів міста є сучасними та багатофункціональними; Чернівці – туристичний центр Буковини й ворота в Карпати, відкриті для українських та закордонних туристів; місто з якісними та привабливими громадськими просторами);

5) комфортне для проживання місто (операційні цілі такі: місто якісного та доступного житла; якісна соціальна інфраструктура, доступна в усіх районах міста; чисте й безпечне місто);

6) місто здорових людей (операційні цілі такі: місто чистого повітря та якісної питної води; місто ініціатив для здорового способу життя; місто з якісною та доступною медичною системою; місто зелених просторів для активного відпочинку).

										Лист
										92
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

3.3.2. КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ МІСТА ВІННИЦЯ 2030

Концепція інтегрованого розвитку міста Вінниця 2030 також є основою розвитку відповідної території. Цей документ визначає просторові та змістові пріоритети і є другим за значенням документом цілісного розвитку міста після Генерального плану та слугує основною передумовою для більш детального планування галузей розвитку міста, описує планування від абстрактного до конкретного – має частину із загальним описом візій розвитку міста, проєкти та визначені заходи в кожній із сфер життя та діяльності, базується на міжнародних принципах сталого розвитку. Такий підхід дає місту можливість слідкувати за тенденціями розвитку міст України та інших країн, зокрема європейських, і в порівнянні розуміти свої слабкі та сильні сторони. Концепція інтегрованого розвитку міста Вінниця 2030 є наступницею Стратегії розвитку Вінниці 2020 та її логічним продовженням [45].

Це означає, що місто розпочало більш комплексно, цілісно, інтегровано розглядати свій розвиток і усвідомлювати необхідність залучення широкого кола учасників до планування та реалізації цілей.

Паралельно з напрацюванням Вінниці у рамках проєкту «Інтегрований розвиток міст в Україні» було дано старт іншим важливим інфраструктурним проєктам, які мають реалізовуватися за принципами інтегрованості та справляють міжсекторальний вплив на розвиток окремих районів міста. Два такі проєкти стосуються району Замостя. Це інфраструктурний проєкт “Вінницька Миля”, який передбачає комплексну реконструкцію проспекту Коцюбинського, створення комфортного міського середовища для жителів і користувачів цієї вулиці. Ще один проєкт – реконструкція парку «Хімік». Хоча він є інфраструктурним, його основна мета – напрацювання кейсу з партисипації жителів міста на початкових етапах створення проєктів міського розвитку. Інший проєкт стосується створення транспортної моделі міста, яка, враховуючи головні ідеї цієї Концепції, має на меті створення оптимальної моделі розвитку

міської мобільності Вінниці. Хоча ці проєктні ідеї розробляли паралельно, вони органічно включені як проєкти у візіях і галузевих частинах Концепції інтегрованого розвитку міста Вінниця 2030, оскільки є міжгалузевими, а їх реалізація матиме значний вплив на окремі сфери життя та окремі райони міста.

									<i>Лист</i>
									95
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>					

3.3.4. ПОРІВНЯННЯ КОНЦЕПЦІЙ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ МІСТА ВІННИЦЯ 2030 ТА СЕРЕДМІСТЯ ЧЕРНІВЦІВ

КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ МІСТА ВІННИЦЯ 2030

Основні напрями розвитку:

- Людський і соціальний капітал: Підвищення якості освіти, охорони здоров'я, соціальної підтримки.
- Економічний розвиток: Залучення інвестицій, розвиток ІТ-сектора, біотехнологій, фармації, туризму.
- Екологія: Захист навколишнього середовища, покращення управління відходами, розвиток зеленої інфраструктури.
- Просторовий розвиток: Розвиток транспортної інфраструктури, модернізація міських просторів.
- Культурний та туристичний потенціал: Розвиток туризму та культурних проєктів.

Документ: Концепція складається з п'яти основних візій, 11 галузевих частин та 4 тематичних карт, які ілюструють просторову взаємодію стратегічних компонентів[43].

ІНТЕГРОВАНА КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ СЕРЕДМІСТЯ ЧЕРНІВЦІВ

Основні напрями розвитку:

- Урбаністичний розвиток: Модернізація історичного центру, збереження архітектурної спадщини.
- Економічний розвиток: Підтримка малого та середнього бізнесу, розвиток туризму.
- Екологія: Поліпшення екологічної ситуації, впровадження заходів з енергоефективності.
- Соціальна інфраструктура: Покращення умов життя мешканців середмістя.

						Лист
						96
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

- Транспортна інфраструктура: Розвиток транспортної мережі для зручності пересування мешканців і туристів.

Документ: Концепція розроблена за підтримки GIZ та містить конкретні плани щодо модернізації та збереження історичної частини міста[45]

Аналіз та висновок

Загальні риси:

- Цілі: Обидві концепції спрямовані на сталий розвиток міста, поліпшення умов життя мешканців, збереження культурної та історичної спадщини.
- Економічна складова: Обидві концепції приділяють значну увагу економічному розвитку, залученню інвестицій та розвитку туризму.
- Екологія: Екологічна стійкість є важливою складовою в обох документах.

Відмінності:

- Масштаб: Концепція Вінниці охоплює все місто, тоді як концепція Чернівців зосереджена на історичному центрі.
- Фокус: У Вінниці більше уваги приділено інноваційним секторам економіки (ІТ, біотехнології), тоді як Чернівці зосереджуються на збереженні історичної спадщини та розвитку туризму.
- Інфраструктура: Вінниця більше фокусується на модернізації загальноміської інфраструктури, тоді як Чернівці — на оновленні та збереженні історичного середмістя.

Висновок з погляду українського законодавства

Згідно з Законом України «Про засади державної регіональної політики», обидві концепції відповідають вимогам щодо сталого розвитку регіонів, підвищення якості життя населення та збереження культурної спадщини. Відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини», концепція

									Лист
									97
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

Чернівців особливо акцентує на необхідності збереження та відновлення історичних пам'яток, що є ключовим для розвитку середмістя.

Законодавчі акти також підкреслюють необхідність залучення громадськості до процесів планування та реалізації проектів, що було враховано у процесі розробки обох концепцій через партисипативні заходи та консультації з мешканцями.

Обидві концепції є прикладами комплексного підходу до міського планування, що базується на принципах сталого розвитку, інтеграції екологічних, економічних та соціальних аспектів, що є відповідним до національної стратегії розвитку міст України.

										<i>Лист</i>
										98
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>						

ВИСНОВКИ

Інтегрований розвиток на місцевому рівні зумовлює застосування нових підходів до реалізації пріоритетів розвитку спільнот, що поєднує взаємну дію економічного, соціального, екологічного і структурного розвитку територій.

При цьому планування інтегрованого розвитку громад варто розуміти як одночасне врахування максимального числа потреб та інтересів, що будуть відповідати або відповідають потребам громади та поєднують діяльність просторових, секторальних і пріоритетних напрямів розвитку територіальної спільноти. При цьому інтегрований підхід передбачає також узгодження потреб бізнесу у розвитку території і тих переваг, які може надати той чи інший планувальний проєкт населенню.

Територіальні спільноти мають стати більш самостійним у питаннях публічного управління та адміністрування, в можливості розроблення й підтримки особливих, інколи притаманних тільки одній або декільком територіальним громадам показників якості життя та діяльності.

Процес планування інтегрованого розвитку територіальних громад визначає комплексний підхід до визначення майбутнього розвитку територій з урахування пріоритетів саме цієї спільноти та впорядковує усі містобудівні процеси. Концепція інтегрованого розвитку територій як інструмент підвищення ефективності місцевого врядування повинна бути побудована на чітких принципах, конкретних цілях та визначати спільні просторові наміри громади. Виникнення цілої низки концепцій інтегрованого розвитку місцевих громад визначене особливостями трансформаційного періоду розвитку міст та необхідністю вирішення конкретних проблем.

У сучасних умовах застосування проєктного підходу до впровадження інтегрованого розвитку територіальних громад надає можливість використання кращих зарубіжних та вітчизняних практик на основі нового інноваційного комплексного підходу і міжвідомчої співпраці за різними напрямками.

Досвід розроблення та реалізації Концепцій інтегрованого розвитку міст може бути використаний іншими містами України. Міста в Україні мають

										Лист
										99
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

концентроване уявлення про загрози й виклики, що існують у зовнішньому середовищі, а також суттєво впливають на добробут і можливості сталого розвитку. Першочерговим напрямом планування інтегрованого розвитку міст є вибір проєктів та заходів, здатних досягти стратегічних та операційних цілей найбільш ефективним способом. При цьому найбільш вагомими стають не лише кількість та масштаби фінансування проєктів, але й механізми їх реалізації на сучасному етапі.

Сучасним інструментом ефективного місцевого розвитку визначається запровадження концепцій інтегрованого розвитку громад, що визначають довгострокові, міждисциплінарні, просторові та соціально-економічні пріоритети розвитку громад, розробляються із залученням місцевих мешканців та інших заінтересованих сторін, координуються з державними і регіональними програмами розвитку та є передумовою розроблення містобудівної документації на місцевому рівні на принципах сталого розвитку з метою підвищення ефективності публічного управління та адміністрування, оптимізації адміністративної діяльності. Запровадження таких технологій місцевого адміністрування потребує розробки сучасних мультдисциплінарних механізмів планування інтегрованого розвитку територіальної спільноти.

Сьогодні територіальні громади міста, селища чи села означили низку проблемних напрямів, що базуються на тенденціях наслідків пострадянських управлінських рішень, зумовлені глобальними викликами розвитку населених пунктів, особливостями історичного планування, спеціалізацією соціально-економічного розвитку. Їх вирішення на місцевому рівні потребує залучення заінтересованих сторін до процесів урядування та адміністрування розвитку, забезпечення інклюзивності простору, стійкості до змін клімату, рівного доступу до послуг та інфраструктури незалежно від наявного екологічного стану.

Чинником низького рівня розвитку підприємницької діяльності та залучення інвестицій є незначна адаптація територій та просторів громад до швидких змін багатформатного характеру у сферах виробництва та надання послуг, неефективне створення умов для забезпечення оперативного реагування

										Лист
										100
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

місцевої бізнес-спільноти для забезпечення економічного зростання, слабкий зв'язок між питаннями просторового розвитку територій та галузевим розвитком і залученням наявного ресурсного потенціалу. Це супроводжується застарілістю інфраструктури населених пунктів, у частині як фізичного зношення, так і низького рівня впровадження сучасних принципів, підходів та технологій, зокрема, у сферах містобудування, благоустрою, енергозбереження, інформаційного забезпечення, транспорту, поводження з відходами, розвитку людського капіталу тощо. Наслідком застарілих підходів до містобудівної діяльності та формування сфери просторового розвитку громад стали значні території, що майже не залучені до економічних процесів або сформовані як житлові зони. Це спричиняє попит на транспортні послуги всередині населених пунктів, підвищує витрати місцевих бюджетів, збільшує економічне навантаження на територіальні громади. Поряд із цим присутні тенденції регресії традиційного середовища, зниження захисту населення від шкідливого впливу оточуючого середовища, низьке збереження та неефективне використання пам'яток архітектури та містобудування для розвитку потенціалу громад, погіршення екологічної ситуації, незадовільним поводженням з об'єктами природно-заповідного фонду, пам'ятками історії та культури.

Сьогодні в Україні відсутні дієві механізми планування розвитку територій із залученням заінтересованих сторін в процесі їх розроблення. Потребує подальшої розробки та впровадження нові організаційні форми планування розвитку громад та пошук правового підґрунтя. Лише 3,3% міст обласного значення (5 адміністративних центрів областей) та Подільський район м.Києва мають розроблені концепції інтегрованого розвитку, розроблені із залученням основних заінтересованих сторін (прогресивні девелопери, громадські організації, професійні асоціації, науково-дослідні та проектні інститути, групи осіб з інвалідністю та іншими особливими потребами, різні професійні групи (медичні працівники, освітяни, екологи та інші). Лише 0,7% об'єднаних територіальних громад мають концепції інтегрованого розвитку громад, розроблені за активної участі громадськості [38].

Список використаних джерел та літератури:

1. Закон «Про внесення змін до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» №6403
http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61676
2. Закон України «Про архітектурну діяльність»
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/687-14>
3. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>
4. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні
<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p>
5. Цивільний кодекс України
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/435-15>
6. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Порядку розроблення містобудівної документації»
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1468-11>
7. Закон України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/353-14>
8. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>
9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні»
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/555-2011-p>
10. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування»
https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf?sv

11. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення експертизи містобудівної документації»

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-2011-п>

12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про містобудівний кадастр»

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/559-2011-п>

13. Закон України «Про засади державної регіональної політики»

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>

14. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного й соціального розвитку України»

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>

15. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Порядку проведення містобудівного моніторингу»

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1268-11>

16. ДБН Б.1.1-16:2013: «Склад та зміст містобудівного кадастру»

<http://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1-1-0-1035>

17. ДБН Б.1.1-16:2013: «Настанова щодо формування та супроводження містобудівного кадастру»

http://dbn.co.ua/load/normativy/dstu/dstu_n_b_b_1_1_18/5-1-0-1136

18. ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування і забудова територій"

https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/b_2_2_12/1-1-0-1802

19. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад.
www.rdpa.regionet.org.ua/sp

20. Комплексний план просторового розвитку території громади

https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83_%D1%82%D0%B

						Лист
						103
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

5%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%97_%D0%B3%D
1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D0%B8

21. Закон України "Про землеустрій"
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15>
22. ДБН Б.1.1-14:2012 Склад та зміст детального плану території –
<https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/18.1.-DBN-B.1.1-142012.-Sklad-ta-zmist-detalnogo-planu.pdf>
23. ДБН Б.1.1-15:2012 Склад та зміст генерального плану населеного пункту – <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/19.1.-DBN-B.1.1-152012.-Sklad-ta-zmist-generalnogo-pla.pdf>
24. ДБН Б.1.1-16:2013 Склад та зміст містобудівного кадастру –
<https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/20.1.-DBN-B.1.1-162013.-Sklad-ta-zmist-mistobudivnogo-k.pdf>
25. ДБН Б.1-1-22:2017 Склад та зміст плану зонування території –
<https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/DBN-B-1.1-22.pdf>
26. ДБН Б.2.2-5-2011 Благоустрій територій –
<https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/24.1.-DBN-B.2.2-52011.-Planuvannya-ta-zabudova-mist-sel.pdf>
27. Leipzig Charta zur nachhaltigen europäischen Stadt Angenommen anlässlich des Informellen Ministertreffens zur Stadtentwicklung und zum territorialen Zusammenhalt in Leipzig am 24./25. Mai 2007
https://city2030.org.ua/sites/default/files/documents/DL_LeipzigCharta.pdf
28. INSEK Leipzig 2030 - Integrated Urban Development Concept
<https://english.leipzig.de/construction-and-residence/urban-development/insek-leipzig-2030-integrated-urban-development-concept>
29. Концепція просторового розвитку
<https://hromada.canactions.com/konceptsia-prostorovogo-rozvytku/>
30. Інтегроване просторове планування
<https://hromada.canactions.com/integrované-prostorove-planuvannya/>

										Лист
										104
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						

31. Ключові зміни у сфері просторового планування – чого очікувати громадам?

<https://decentralization.ua/news/13049>

32. Вяхіреєв М. О. ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД У СФЕРІ ПЛАНУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-022-3-6>

33. «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року» Резолюція Генеральної Асамблеї ООН. URL : <http://sdg.org.ua/ua/resources-2/344-2030-2015>

34. «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>

35. Програма «Інтегроване просторове планування для об'єднаних територіальних громад» URL : https://regionet.org.ua/ua/Rozpochunaetsya_programa_Integrovane_prostorove_planyvannya_dlya_obednanuh_teritorialnih_gromad_dedlayn_280918_2634_374.html#page_

36. Чевганова В.Я. Європейський досвід інтегрованого розвитку міст / В.Я. Чевганова, О.В. Григор'єва. Економіка і регіон. 2017. № 5(66). С. 10–14.

37. Бузун О. Концепт інтегрованого розвитку самоврядних територій. URL : [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2018/2018_04\(39\)/25.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2018/2018_04(39)/25.pdf)

38. “Про схвалення Концепції запровадження інтегрованого розвитку громад та затвердження плану заходів з її реалізації” Проект розпорядження Кабінету Міністрів України. URL : <https://www.minregion.gov.ua/base-law/grom-convers/elektronni-konsultatsiyi-z-gromadskisty/proekt-rozporyadzhennya-kabinetu-ministriv-ukrayini-pro-shvalennya-kontseptsiyi-zaprovadzhennya-integrovanogo-rozvitku-gromad-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-z-yiyi-realizatsiyi/>

39. Проект Концепції інтегрованого розвитку Подільського району. URL : <https://podil.kyivcity.gov.ua/news/13702.html>

									Лист
									105
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

